

Analyzing the Effectiveness of the Urban Prosperity Approach on the Structural Organization of Cities: A case study the New City of Sahand

Hossein Mohammadi Gazijahani¹ , Hossein Nazmfar² , Ali Azar³

1. Department of Urban Planning, Mara. C., Islamic Azad University, Marand, Iran

Email: h.mohammadigazijahani@iau.ac.ir

2. (Corresponding Author) Department of Geography and Rural Planning, Faculty of Planning and Environmental Sciences, University of Tabriz, Tabriz, Iran

Email: nazmfar@tabrizu.ac.ir

3. Department of Urban Planning and Architecture, Mar. C., Islamic Azad University, Maragheh, Iran

Email: aliazar@iau.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:
Research Article

Article History:

Received:

29 December 2025

Received in revised form:

7 March 2026

Accepted:

31 March 2026

Available online:

13 May 2026

Keywords:

Urban prosperity,
Structural organization,
New city of Sahand,
Structural Equation
Modeling.

ABSTRACT

The rapid growth of new cities in Iran, particularly Sahand as one of the most significant satellite cities of the Tabriz metropolitan area, has been accompanied by considerable challenges in service provision, infrastructure development, employment generation, and quality of life, despite population increases and physical expansion. This study aims to analyze the effectiveness of the urban prosperity approach on the structural organization of the new city of Sahand. The research is applied in purpose, descriptive-analytical in nature, and survey-based in method. The statistical population consists of residents of the new city of Sahand (82,494 individuals). The sample size was determined as 384 participants using the Cochran formula and selected through stratified random sampling. The data collection instrument was a researcher-developed questionnaire based on six dimensions of urban prosperity (productivity, infrastructure development, quality of life, environmental sustainability, equity and social inclusion, and urban governance). The validity and reliability of the instrument were assessed as satisfactory. Data analysis was performed using descriptive statistics and Structural Equation Modeling (SEM) via SmartPLS. The results indicate that the level of urban prosperity in Sahand is suboptimal. Among the six dimensions, only infrastructure development and environmental sustainability demonstrated significant effects on urban prosperity (critical values of 3.02 and 2.65, respectively). The highest level of realization was attributed to infrastructure development (0.608), while the lowest pertained to productivity (0.266). The findings suggest that the new city of Sahand is in the early stages of urban development and requires substantial strengthening in the dimensions of productivity, quality of life (particularly educational and healthcare services), social equity, and urban governance. Furthermore, the localization of urban prosperity indicators in accordance with the specific conditions of new cities in Iran is deemed essential.

Citation: Mohammadi Gazijahani, H., Nazmfar, H., & Azar, A. (2026). Analyzing the Effectiveness of the Urban Prosperity Approach on the Structural Organization of Cities: A case study the New City of Sahand. *Geographical planning of space quarterly journal*, 16 (1), 107-130.

<http://doi.org/10.30488/gps.2026.585303.3906>

© The Author(s)

Publisher: Golestan University Press

Extended Abstract

Introduction

Urban growth, resulting from global population increases and the growing appeal of cities as places of residence for the majority of people, has led to a pronounced tendency toward urbanization, with the global urban population now reaching approximately 4.4 billion. Concurrently, this remarkable surge in urban population poses serious threats to the ecological resources of cities, potentially leading to the limitation of urban amenities and capacities. Transitioning toward sustainable development necessitates the mobilization of various tools, interests, and forces. Integrating sustainability into both public and private policies—including management practices—remains a challenging and complex endeavor.

The urban prosperity initiative represents a novel and fundamental approach for articulating a vision and delineating the pathways for its realization, defined within the overarching paradigm of sustainability and its more specific variant, urban sustainability. This initiative promotes a new model of urbanization on a global scale while remaining adaptable to local conditions, characteristics, and dynamics. It provides a flexible framework for stepwise and hierarchical review and monitoring, grounded in the enhancement of integration and equipped with spatial analysis capabilities. In essence, a prosperous city, through strategic planning and diverse technical approaches, implements urban performance improvement and the realization of a sustainable urban form. Urban prosperity synthesizes the aforementioned approaches into a cohesive framework. The concept of urban prosperity represents an outcome of the movement toward sustainable urban development, introduced by the United Nations to establish an integrated structure for assessing the status of cities worldwide, analyzing challenges, identifying critical issues, and presenting essential priorities based on a scientific framework.

Sahand is one of Iran's new cities that has witnessed significant transformations in recent years due to population growth.

Furthermore, according to the plans devised for the future of this city—aimed at absorbing the surplus population of Tabriz to facilitate decentralization from this metropolis—and with the implementation of projects such as the National Housing Action Plan, Mehr Housing, and the Family and Youth Population Support Plan, Sahand will soon become the second most populous city in East Azerbaijan Province, after the metropolis of Tabriz. However, the development of the new city of Sahand, if this rapid growth occurs without proper planning and management, will confront the city with challenges including increased service delivery costs, construction on unsuitable lands, environmental pollution, traffic congestion, inadequate access to various infrastructures and urban facilities, and other related issues. These challenges will exacerbate a range of social, economic, and environmental problems within the city. In this regard, the present study seeks to answer the crucial question of whether the indicators of urban prosperity in the new city of Sahand are in a favorable condition.

The overarching objective of this research is to analyze the effectiveness of the urban prosperity approach on the structural organization of the new city of Sahand. Accordingly, this study aims to address the following primary research question: "What factors have contributed to the formation of the current state of urban prosperity in the new city of Sahand, and what priorities exist for its improvement?"

Methodology

The present study is applied in terms of purpose and descriptive-analytical in nature, employing a survey-based method. The primary approach of the research is quantitative, utilizing Structural Equation Modeling (SEM) to explain the relationships among variables. According to the latest official statistics (2023), the new city of Sahand has a population of 82,494 residents. The sample size for citizens was determined using the Cochran formula for a finite population (with a 95% confidence level, a probability of attribute presence of 0.5, and a precision of 0.05), resulting in 384 participants. The sampling method was

stratified based on the eight phases and districts of the new city of Sahand.

The primary data collection instrument was a researcher-developed questionnaire. The initial items were extracted from three main sources: (a) the official indicators of the United Nations Human Settlements Programme (UN-Habitat) across six dimensions of urban prosperity, (b) previous domestic studies (particularly Ahadnejad et al., 2018; Rahsepar Tolu'i et al., 2021; Alavi et al., 2018), and (c) exploratory interviews with local experts. A total of 65 initial items were designed. The validity of the questionnaire was examined at both content and construct levels. Content validity was confirmed through expert judgment and the calculation of the Content Validity Ratio (CVR), while construct validity was verified through confirmatory factor analysis within the framework of Structural Equation Modeling. The reliability of the questionnaire was assessed using three indicators: Cronbach's alpha (0.87 for the total questionnaire and above 0.70 for each dimension), Composite Reliability (CR) (above 0.70 for all variables), and Average Variance Extracted (AVE) (above 0.60 for all variables), all of which indicated satisfactory reliability of the research instrument. Data analysis was conducted at both descriptive and inferential levels using SPSS and SmartPLS software.

Results and Discussion

The findings revealed that among the six dimensions of urban prosperity, only two dimensions—"infrastructure development" (with a coefficient of 0.574 and a critical value of 3.02) and "environmental sustainability" (with a coefficient of 0.499 and a critical value of 2.65)—are in a relatively favorable condition and exert a significant influence on urban prosperity. In contrast, the other four dimensions—namely "productivity" (coefficient 0.232), "quality of life" (coefficient 0.387), "equity and social inclusion" (coefficient 0.303), and "urban governance and rule of law" (coefficient 0.254)—were assessed as being in an unfavorable state and do not have a significant impact on the realization of prosperity in Sahand. Consequently, the

structural system of Sahand, in terms of the urban prosperity model, is not in a desirable condition, and the city remains in the early stages of urban development.

Second Hypothesis: It is posited that in order to organize the structure of the new city of Sahand, a balance can be established among different districts with respect to the urban prosperity approach.

The spatial-district analysis of the eight districts revealed significant differences among the various districts of Sahand in terms of urban prosperity indicators. The urban prosperity score fluctuates from District 1 (central) with 0.56 to District 8 (southern) with 0.33, indicating a gap of 0.23 units between the best and worst districts. This disparity is particularly manifested in a "north-south" pattern. However, given that infrastructure development is at a relatively acceptable level across all districts (ranging from 0.46 to 0.72), there exists potential for achieving balance through targeted investment in other dimensions (especially quality of life and employment) in disadvantaged areas. Therefore, the second hypothesis is cautiously confirmed, contingent upon the adoption of a place-based approach and prioritization of the southern districts.

Third Hypothesis: The dimensions of urban prosperity in the new city of Sahand do not conform to the dimensions proposed by the United Nations and require localization.

The research findings demonstrated that the weight and significance of urban prosperity dimensions in the new city of Sahand differ substantially from the standard CPI model proposed by the United Nations Human Settlements Programme (UN-Habitat). In the standard model, the productivity dimension is considered one of the most important dimensions; however, in Sahand, this dimension exhibits the least impact and the lowest level of realization (0.266). Conversely, the infrastructure development dimension, which holds moderate weight in the standard model, has the greatest impact (0.574) and the highest level of realization (0.608) in Sahand. Furthermore, the analysis of expert interviews revealed that four new indigenous indicators—namely "distance from the parent city," "access to

intercity transportation," "quality of Mehr housing," and "level of satisfaction with migration"—are essential for measuring prosperity in Iran's new cities, indicators that are not anticipated in the standard UN model. Consequently, the localization of urban prosperity indicators in accordance with the specific conditions of Iran's new cities is an inevitable necessity.

Conclusion

The present study was conducted with the aim of assessing and explaining the status of urban prosperity components in the new city of Sahand, employing a quantitative approach and Structural Equation Modeling. The results indicated that, overall, the level of urban prosperity in this city is not in a favorable condition. Among the six main dimensions—productivity, infrastructure development, quality of life, environmental sustainability, equity and social inclusion, and urban governance and rule of law—only two dimensions, namely infrastructure development and environmental sustainability, exhibited a relatively satisfactory status. Furthermore, hypothesis testing confirmed that only these two dimensions exert a significant influence on the realization of urban prosperity in Sahand, while the remaining dimensions lack meaningful impact. This finding suggests that the new city of Sahand remains in the early stages of urban development and requires substantial strengthening across economic, social, educational, healthcare, and managerial dimensions.

From a theoretical perspective, this research contributes to the enrichment of the literature on new cities in Iran by emphasizing the application of Structural Equation Modeling in measuring urban prosperity. Moreover, by identifying the gap between various dimensions of prosperity, it demonstrates that the uniform approach of the United Nations cannot be applied to all cities without local adaptations. From a practical standpoint, the findings of this study can assist urban managers and planners in prioritizing investments and interventions. Strengthening development infrastructure (particularly cultural infrastructure and

electronic services), improving quality of life through the expansion of educational and healthcare centers, reducing social and economic inequalities, and establishing a transparent and participatory governance system are among the key priorities for guiding the new city of Sahand toward urban prosperity.

Based on the results of this study, in order to improve the existing conditions in new cities, with particular emphasis on Sahand, the following recommendations are proposed. As a first step, future research should adopt an analytical-applied approach to meticulously investigate the factors contributing to the inefficiency of the three components of productivity, social justice, and governance systems in new cities. Additionally, conducting systematic comparative studies between new cities and their parent metropolises can significantly contribute to identifying structural and functional gaps and discovering key moderating variables along the path to urban prosperity. Finally, as an undeniable necessity in urban policy-making, the design and development of a localized indicator for measuring urban prosperity—tailored to the demographic, economic, and environmental characteristics specific to Iran's new cities—should be placed as a research priority. This endeavor is proposed as an effective step toward the advancement and enrichment of urban prosperity knowledge.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work declaration of competing interest none.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

تحلیل میزان اثربخشی رویکرد شکوفایی شهری بر انتظام ساختاری شهرها

مطالعه موردی: شهر جدید سهند

حسین محمدی قاضیجهانی^۱، حسین نظم‌فر^۲، علی آذر^۳۱- گروه شهرسازی، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران. رایانامه: h.mohammadigazijahani@iau.ac.ir۲- نویسنده مسئول، گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده برنامه‌ریزی و علوم محیطی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. رایانامه: nazmfar@tabrizu.ac.ir۳- گروه شهرسازی و معماری، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران. رایانامه: aliazar@iau.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۱۰/۰۸ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۱۲/۱۶ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۱/۱۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۵/۰۲/۲۳ واژگان کلیدی: شکوفایی شهری، انتظام ساختاری، شهر جدید سهند، مدل‌سازی معادلات ساختاری.	رشد شتابان شهرهای جدید در ایران، به‌ویژه شهر سهند به عنوان یکی از مهم‌ترین شهرهای اقماری کلان‌شهر تبریز، با وجود افزایش جمعیت و توسعه فیزیکی، با چالش‌های متعددی در زمینه تأمین خدمات، زیرساخت‌ها، اشتغال و کیفیت زندگی مواجه ساخته است. پژوهش حاضر با هدف تحلیل میزان اثربخشی رویکرد شکوفایی شهری بر انتظام ساختاری شهر جدید سهند انجام شده است. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی-تحلیلی و از نوع پیمایشی است. جامعه آماری شامل ساکنان شهر جدید سهند (۸۲۴۹۴ نفر) می‌باشد. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۳۸۴ نفر تعیین و به روش طبقه‌ای-تصادفی ساده انتخاب شده است. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بر اساس شش بُعد شکوفایی شهری (بهره‌وری، زیرساخت‌های توسعه، کیفیت زندگی، پایداری محیطی، برابری و شمول اجتماعی، حکمروایی شهری) می‌باشد. روایی و پایایی ابزار مطلوب ارزیابی گردید. تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و مدل‌سازی معادلات ساختاری (SmartPLS) انجام گردیده، نتایج حاصل بیانگر آن است که سطح شکوفایی شهری در سهند نامطلوب می‌باشد. از میان شش بُعد، تنها زیرساخت‌های توسعه و پایداری محیطی تأثیر معناداری بر شکوفایی شهری داشتند (مقدار بحرانی به ترتیب ۳/۰۲ و ۲/۶۵). بیشترین تحقق‌پذیری مربوط به زیرساخت‌های توسعه (۰/۶۰۸) و کمترین مربوط به بهره‌وری (۰/۲۶۶) می‌باشد. شهر جدید سهند در مراحل اولیه توسعه شهری قرار دارد و نیازمند تقویت اساسی در ابعاد بهره‌وری، کیفیت زندگی (به‌ویژه خدمات آموزشی و درمانی)، برابری اجتماعی و حکمروایی شهری می‌باشد. بومی‌سازی شاخص‌های شکوفایی شهری متناسب با شرایط شهرهای جدید ایران نیز ضروری می‌باشد.

استناد: محمدی قاضیجهانی، حسین؛ نظم‌فر، حسین و آذر، علی. (۱۴۰۵). تحلیل میزان اثربخشی رویکرد شکوفایی شهری بر انتظام ساختاری شهرها مطالعه موردی: شهر جدید سهند. *مجله آمایش جغرافیایی فضا*، ۱۶ (۱)، ۱۳۰-۱۰۷.

<http://doi.org/10.30488/gps.2026.585303.3906>

مقدمه

رشد شهری نتیجه افزایش جمعیت جهان و جذابیت روزافزون شهرها برای اسکان اکثریت مردم (United Nations, 2015). سبب گرایش به شهر و شهرنشینی شده و جمعیت شهری تقریباً به ۴/۴ میلیارد نفر رسیده است (Satterthwaite et al, 2020). در همین حال، افزایش چشمگیر جمعیت شهری منابع اکولوژیکی در شهرها را تهدید می‌کند، که ممکن است منجر به محدودیت امکانات شهری شود. برای حرکت به سمت توسعه پایدار، ابزارها، علایق و نیروهای مختلف موردنیاز است. ادغام پایداری در سیاست‌های دولتی و خصوصی، از جمله شیوه‌های مدیریت، کاری دشوار و پیچیده است (Hosseini et al., 2016:1). این فرایند تسریع شهرنشینی، از شایستگی و ظرفیت سیاستمداران، برنامه‌ریزان و مدیران شهری برای ارائه خدمات مناسب پیشی گرفته است (طاهری دامنه و همکاران، ۱۳۹۹: ۲). با این حال، شهرنشینی بدون هیچ چالشی نیست. یکی از رایج‌ترین مسائلی که ساکنان شهر در سطح جهان با آن مواجه هستند (Alghais & Pullar, 2018:2). دگرگونی در سیستم‌های اجتماعی، اقتصادی، طبیعی و فرهنگی می‌باشد که سبب شکل‌گیری عدم توسعه پایدار شده است.

به دنبال مسائل و مشکلات ظاهرشده در نتیجه توسعه مبتنی بر مدرنیسم در دهه ۱۹۷۰ میلادی، بعد از گسترش و ترویج مفاهیم پسامدرنیسم، نظریه توسعه پایدار تحت تأثیر موج جدید شهرنشینی در دنیا مطرح گردید. عمده تمرکز این نظریه به توجه مجدد به انسان و کیفیت زندگی او؛ خرده‌فرهنگ‌ها و محدودیت منابع زیست‌محیطی مثل زمین، برقراری عدالت درون نسلی و بین نسلی معطوف شده که شهر و برنامه‌ریزی شهری را به سوی توسعه پایدار سوق می‌دهد (حاضری، ۱۳۹۷: ۲). امروزه افزایش رقابت بین کلان‌شهرها در سطح ملی و فراملی، افزایش محدودیت‌ها در منابع طبیعی، نیروی انسانی، ظرفیت‌های مالی، کاهش توان پرداخت هزینه برای مسائل و افزایش پیچیدگی‌ها و عدم قطعیت‌ها در سامانه توسعه و مدیریت کلان‌شهرها، واقعیت‌های شهرهای امروز هستند. شیوه طراحی سیاست‌های توسعه بر اساس بینش و درک تهدیدها و فرصت‌های آینده، نیاز به مهارت و دوراندیشی دارد (احدزاد و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۶). امروزه مسائل مختلف توسعه پایدار در شهرها را که شامل مسائل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (Cobbinah et al, 2017:23)، زیرساخت‌ها (Nazemi & Madani, 2018:78)، بخش مسکن (Xie & Chen, 2018: 80)، نابرابری، فقر و تفکیک اشتغال (Lucci et al, 2018:876) و به ویژه مسائل زیست‌محیطی (Fernandez & Wu, 2018:234) با مخاطره مواجه ساخته است. پیامد رشد چنین مسائلی به پیدایش اپیدمی گسترده فقر شهری منجر گردیده که رهایی از آن را تنها در چارچوب راه‌حل‌های نوین می‌توان جستجو کرد.

در این بین رویکرد نوین در مدیریت شهری در پی به‌کارگیری روش‌های به منظور دستیابی به توسعه پایدار شهری است (ربانی و همکاران، ۱۳۹۸: ۴۶). اگر چه به نظر می‌رسد اولویت دادن به منافع اقتصادی و شرایط سیاسی اغلب به ضرر تحقق برنامه‌ها و اقدامات در جهت توسعه پایدار تمام می‌شوند، برخی پیشرفت‌های اخیر در حوزه برنامه‌ریزی این نوید را می‌دهند که رویکردهای سازنده برای حل این مشکلات نیز قابل دست یافتن است. (حاضری، ۱۳۹۷: ۲). رویکرد دیگری که در سال‌های اخیر در حوزه برنامه‌ریزی شهری شکل گرفته است شکوفایی شهری می‌باشد. شکوفایی شهری یکی از مفاهیم نو که توسط برنامه اسکان بشر سازمان ملل متحد^۱ در سال ۲۰۱۲ مطرح گردید. شاخص شکوفایی شهری (CPI^۲) ترکیبی از رویکردهای یادشده برای رسیدن به توسعه پایدار شهری است (UN- Habitat, 2013). بنابراین ابتکار شکوفایی شهری، رویکردی نوین و اساسی برای تبیین چشم‌انداز و مسیر تحقق آن است که در پارادایم فراگیر پایداری و

1. UN Habitat

2. City Prosperity Initiative

نمونه خاص تر آن یعنی پایداری شهری تعریف می شود. این ابتکار ارتقاء دهنده یک الگو یا مدل جدید از شهرنشینی در مقیاس جهانی و درعین حال تطابق پذیر با شرایط، ماهیت و پویایی های زمینه ای و محلی است که چهارچوبی منعطف را برای بازیابی و نظارت گام به گام و سلسله مراتبی مبتنی بر ارتقای یکپارچگی و مجهز به تحلیل های فضایی فراهم می کند. درواقع شهر شکوفا با برنامه ریزی و راه های تکنیکی متنوع، بهبود عملکرد شهر و دستیابی به شکل پایدار شهری را اجرا می کند (علوی و همکاران، ۱۳۹۹: ۷۸).

برنامه اسکان بشر سازمان ملل متحد چارچوبی از شکوفایی شهری را به عنوان پاسخی به تمرکز توسعه اقتصادی محدود بر بهره روری و رشد اقتصادی راه اندازی کرد. شکوفایی شهری، رویکرد مفهومی جدیدی برای رونق شهری پیشنهاد داده است که فراتر از موفقیت اقتصادی می باشد. این ابزار بر پنج حوزه حیاتی مرتبط به هم متمرکز است، یعنی (۱) بهره روری. (۲) توسعه زیرساخت، (۳) کیفیت زندگی؛ (۴) عدالت و برابری اجتماعی و (۵) پایداری محیط زیست (UN-Habitat, 2012). در واقع شاخص های شکوفایی شهری که توسط برنامه اسکان بشر سازمان ملل متحد مطرح شده یک رویکرد نوآورانه است. که معیارها و گفتمان سیاست گذاری را برای ترویج توسعه پایدار شهری باهم ترکیب می نماید. همچنین شاخص شکوفایی شهری برنامه اسکان بشر سازمان ملل متحد، نه تنها معیارها و شاخص هایی را فراهم می کند بلکه مسئولین شهری، صاحب اختیاران و ذی نفعان ملی و محلی را آماده می کند تا بتوانند فرصت ها و حوزه های بالقوه مداخله برای شکوفایی شهرهای خود را شناسایی کنند (UN-Habitat, 2013a: 17). و سبب ارتقاء شکوفایی، رفاه و کیفیت زندگی شهروندان و در نتیجه پایداری شهری گردند. جهت نیل به هدف فوق آینده پژوهی در مشخص نمودن فرصت ها و ترسیم چالش ها، ترسیم گزینه ها یا سناریوهای احتمالی برای توسعه مؤثر خواهد بود. در واقع باید گفت بسیاری از مشکلات کنونی که شهرها با آن دست و پنجه نرم می کنند ناشی از دو عامل است: اول شناخت ناکافی و هوشمندانه از آینده در مقاطع زمانی گشته و دوم تحولات شگرف در عرصه فناوری همراه با روند جهانی شدن است. چرا که مسائل و مشکلات موجود در شهرها ناشی از عدم شناخت دقیق آینده شهرها و برنامه ریزی شهری مرتبط به آن است.

جدول ۱. ویژگی های شهر شکوفا

فرآوری و تولید	شهر شکوفا با اجرای سیاست های مؤثر اقتصادی و اصلاحات، به رشد و توسعه اقتصادی، ایجاد درآمد، تأمین شغل مناسب و فرصت های برابر برای همه کمک می کند.
توسعه زیرساخت	شهر شکوفا زیرساخت مناسب اعم از تأسیسات بهداشتی، راه ها، فناوری اطلاعات و ارتباطات با بهبود زندگی شهری، پویایی و قابلیت ارتباط را فراهم می کند.
کیفیت زندگی	شهر شکوفا، با ارتقای کیفیت فضاهای عمومی، به افزایش همبستگی اجتماعی، هویت مدنی و همچنین تضمین امنیت و ایمنی جان ها و اموال تأمین کند.
برابری و همه شمولی اجتماعی	شهر شکوفا، توزیع عادلانه منفعت های شهر را تضمین می کند. از فقر و شیوع زاغه نشینی می کاهد، از حقوق گروه های اقلیت و آسیب پذیر محافظت می کند، تساوی جنسیتی را افزایش می دهد، مشارکت مدنی در حوزه اجتماعی و فرهنگی را فراهم می کند.
پایداری زیست محیطی	شهر شکوفا، با ایجاد راه حل های خلاق برای افزایش کیفیت محیط به دنبال راه هایی برای استفاده کارآمدتر از انرژی، به حداقل رساندن فشار بر زمین های اطراف منابع طبیعی و به حداقل رساندن تلفات زیست محیطی است.
حکومت و قانون گذاری	شهر شکوفا، به دنبال حکومت داری موفق شهری و رهبری تحول گرا، گسترش سیاست های مناسب و مؤثر، ایجاد چارچوب سازمانی کافی با نهادهای محلی قوی و ترتیبات سازمانی صحیح است.

منبع: رهسپار طلوعی و همکاران، ۱۴۰۰: ۶۵

با توجه به این شرایط، امروزه رهیافت‌های گوناگونی تحت توسعه پایدار شکل گرفتند از جمله شهرهای سبز (Fei et al, 2016:12)، برند سازی شهر (Chen et al, 2018:893)، حکمرانی شهری (Ruhlandt, 2018:752)، شهر هوشمند (Navarro, 2017:7)، شهر خلاق (Florida, 2005:202)، شهرهای قابل زندگی (Hunt et al, 2016:245)، شهرهای زیست پذیر (Beatley, 2017:2)، که هر کدام بر یک مورد خاص متمرکز شده‌اند و در طول زمان مانند توسعه پایدار تکامل یافته‌اند. شکوفایی شهری ترکیبی از رویکردهای ذکر شده را در خود دارد. موضوع شکوفایی شهری برآیندی از حرکت به سمت توسعه شهری پایدار است که سازمان ملل آن را برای ایجاد یک ساختار یکپارچه جهت ارزیابی وضعیت شهرهای جهان و تجزیه و تحلیل و یافتن مشکلات و معرفی اولویت‌های ضروری، بر اساس یک چارچوب علمی مطرح می‌نماید. ابتکار عمل شکوفایی شهری (CPI) مراحل بالاتر از توسعه پایدار را دنبال می‌کند؛ زیرا به معرفی شهر و مناطق شهری می‌پردازد که در کنار تولید و توجه به فناوری، به شاخص‌هایی چون شادی، سرزندگی و پویایی هم توجه دارد که امروزه مدیریت شهری کمتر به آن توجه دارد. شکوفایی شهری نه تنها شاخص‌ها و مقیاس‌ها را تعیین می‌نماید، بلکه امکان تشخیص فرصت‌ها و پتانسیل مداخله شهرها در جهت رفاه و رونق بیشتر آن‌ها را برای مسئولین و افراد ذینفع محلی فراهم می‌کند (حاجی زاده و مصطفی ده‌چشمه، ۱۴۰۰: ۳).

شهر سهند از جمله شهرهای جدید کشور است که با افزایش جمعیت طی سال‌های اخیر شاهد تحولات گسترده‌ای بوده و همچنین طبق برنامه‌ریزی‌های صوت گرفته برای آینده این شهر به منظور جذب جمعیت مازاد شهر تبریز جهت تراکم زدایی از این کلان‌شهر، که با انجام طرح‌هایی همچون اقدام ملی مسکن، مسکن مهر و طرح حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در حال اجرا می‌باشد، به زودی این شهر مبدل به دومین شهر پرجمعیت استان آذربایجان شرقی بعد از کلان‌شهر تبریز خواهد گردید. بر این اساس، تغییرات شهری شتابان صورت گرفته ظرف چندین سال اخیر؛ سیما، کالبد، روابط اقتصادی، مناسبات اجتماعی و محیط‌زیست این شهر را دست‌خوش تحول نموده و خواهد نمود. با ادامه رشد چشمگیر توسعه شهر جدید سهند، در صورتی که این رشد سریع، بدون برنامه‌ریزی و مدیریت صحیح صورت نپذیرد این شهر با مشکلاتی همچون افزایش هزینه‌های خدمات‌رسانی، ساخت‌وساز روی اراضی نامناسب، آلودگی‌های زیست‌محیطی، مشکلات ترافیکی، عدم دسترسی مناسب به انواع زیرساخت‌ها و امکانات شهری و ... روبرو گردیده و باعث تشدید انواع معضلات و مسائل اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی در این شهر خواهد شد. چراکه در حال حاضر نیز با انواع مشکلات یادشده دست به گریبان می‌باشد. وجود چنین مشکلاتی در شهر جدید سهند و با توجه به نقش شهرهای جدید در توسعه شهرنشینی در کشور ایران می‌باشد که شهر سهند را نسبت به سایر شهرهای منطقه متمایز ساخته و به عنوان مهم‌ترین دلیل انتخاب این شهر به عنوان مطالعه موردی پژوهش حاضر نموده است. در این راستا آنچه مورد نیاز جهت حل مشکلات حاضر می‌باشد، ارزیابی دقیق تغییرات موجود بر اساس رویکردی جامع است که توانایی شناسایی جنبه‌های مختلف توسعه و نارسایی‌های موجود را داشته و امکان تجدیدنظر در تصمیمات کلان مدیریتی و استفاده از شیوه‌ها و ابزارهای نوین در برنامه‌ریزی را فراهم نماید در همین راستا، پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به این سؤال مهم می‌باشد که آیا شاخص‌های شکوفایی شهری در شهر جدید سهند از وضعیت مطلوبی برخوردار می‌باشند. هدف کلی از پژوهش حاضر؛ تحلیل میزان اثربخشی رویکرد شکوفایی شهری بر انتظام ساختاری شهر جدید سهند می‌باشد در این راستا، پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به این سؤال اصلی می‌باشد که «چه عواملی در شکل‌گیری وضعیت کنونی شکوفایی شهری در شهر جدید سهند نقش داشته‌اند و چه اولویت‌هایی برای بهبود آن وجود دارد؟» برای پاسخ به این سؤال، سه فرضیه نیز مطرح می‌گردد:

۱ - به نظر می‌رسد نظام ساختاری شهر جدید سهند به لحاظ الگوی شکوفایی شهری در وضعیت مطلوبی قرار ندارد.

۲ - تصور می‌گردد در جهت انتظام بخشی به ساختار شهر جدید سهند می‌توان بین نواحی مختلف از لحاظ رویکرد شکوفایی شهری توازن برقرار نمود.

۳ - ابعاد شکوفایی شهری در شهر جدید سهند با ابعاد پیشنهادی سازمان ملل متحد منطبق نبوده و نیازمند بومی‌سازی می‌باشد.

مطالعات پیشین در حوزه شکوفایی شهری را می‌توان در چهار گروه موضوعی دسته‌بندی نمود:

گروه اول: مطالعات مرتبط با سنجش و ارزیابی شکوفایی شهری

در این گروه، پژوهش‌هایی قرار می‌گیرند که به سنجش وضعیت شکوفایی در شهرهای مختلف پرداخته‌اند. احدنژاد و همکاران (۱۳۹۷) عوامل کلیدی شکوفایی شهری کلان‌شهر تبریز را با رویکرد آینده‌نگاری شناسایی کردند. یافته‌ها نشان داد تبریز سیستمی ناپایدار دارد و از میان ۷۸ عامل، ۱۵ عامل کلیدی (مانند نرخ بیکاری، امید به زندگی، آلودگی هوا، حاشیه‌نشینی و بیکاری جوانان) بیشترین نقش را در آینده توسعه و شکوفایی شهر ایفا می‌کنند. فرجی سبکبار و حسینی (۲۰۲۱) ناهمگونی فضایی شکوفایی شهری در تهران را با آزمون GWT مدل‌سازی کردند و نشان دادند ناهمگونی فضایی در دو الگوی شمال-جنوب و شمال شرق به جنوب غرب مشاهده می‌شود. عباسی (۱۴۰۱) شاخص‌های شکوفایی شهری در شهر خرم‌آباد را بررسی کرد و نتایج نشان داد که این شهر در ابعاد بهره‌وری و حکمروایی با کاستی‌های جدی مواجه است.

گروه دوم: مطالعات مرتبط با آینده‌پژوهی و برنامه‌ریزی راهبردی شهری

این گروه از پژوهش‌ها به دنبال ترسیم چشم‌اندازهای آتی شهرها با رویکرد شکوفایی هستند. حاضری (۱۳۹۷) در رساله دکتری خود، الگوی توسعه شهر شکوفا را با رویکرد آینده‌پژوهی در کلان‌شهر تبریز ارائه داد و تأکید کرد که شکوفایی شهری نیازمند نگاه بلندمدت و فراتر از برنامه‌ریزی کوتاه مدت است. ربانی و همکاران (۱۳۹۸) به تبیین مسائل حکمروایی شهری در سناریوهای آینده کلان‌شهر تهران پرداختند و نشان دادند که ضعف حکمروایی، یکی از موانع اصلی تحقق شکوفایی شهری محسوب می‌شود. طاهری دمنه و همکاران (۱۳۹۹) با رویکرد سناریونگاری، سه داستان باورپذیر از آینده شهر اصفهان ترسیم کردند.

گروه سوم: مطالعات مرتبط با شهرهای جدید

پژوهش‌های محدودی به موضوع شکوفایی در شهرهای جدید پرداخته‌اند. آتش‌بار و ایلانلو (۱۴۰۱) سنجش و رتبه‌بندی مناطق شهری بندر ماهشهر را بر اساس شاخص شکوفایی شهری انجام دادند. کریمیان بستانی و همکاران (۱۴۰۰) به بررسی و ارزیابی اثرات شکوفایی شهری بر زیست‌پذیری در شهر سراوان پرداختند. با این حال، شکاف پژوهشی واضحی در زمینه بررسی شکوفایی شهری در شهرهای جدید ایران، به‌ویژه شهرهایی که با رشد شتابان جمعیت مواجه هستند، وجود دارد که پژوهش حاضر درصدد پر کردن این شکاف می‌باشد.

گروه چهارم: مطالعات مرتبط با انتظام ساختاری و تعادل فضایی

در حوزه انتظام ساختاری، پژوهش‌هایی که به‌طور مستقیم به ارتباط بین شکوفایی شهری و انتظام ساختاری پرداخته باشند، بسیار نادر هستند. با این حال، مطالعاتی مانند پژوهش علوی و همکاران (۱۳۹۷) که به ارزیابی شاخص‌های شکوفایی در کلان‌شهر تهران پرداخته و توزیع نابرابر این شاخص‌ها را در مناطق مختلف نشان داده است، به‌طور غیرمستقیم به موضوع بی‌نظمی ساختاری اشاره دارند. همچنین پژوهش رضاعلی (۱۳۹۷) که به تبیین الگوی فضایی شاخص‌های شکوفایی شهر تهران پرداخته، نشان می‌دهد که نحوه توزیع فضایی شاخص‌های شکوفایی، تأثیر مستقیمی بر ساختار فضایی شهر دارد.

مبانی نظری

منظور از «انتظام ساختاری» در این پژوهش، وضعیت هماهنگی، انسجام و تعادل در توزیع فضایی عناصر و کارکردهای شهری (شامل کاربری‌ها، خدمات، زیرساخت‌ها، فرصت‌های اشتغال و دسترسی‌ها) در سطح نواحی مختلف شهر است. این مفهوم در چارچوب شاخص‌های شکوفایی شهری (شش بعدی CPI) عملیاتی شده و از طریق سنجش میزان پراکندگی و توازن ابعاد شکوفایی در نواحی هشت‌گانه شهر سهند، اندازه‌گیری می‌گردد. به عبارتی، «انتظام ساختاری» در اینجا به معنای «تعادل فضایی-کارکردی» و «کاهش نابرابری‌های درون‌شهری» تعریف می‌شود. بنابراین، شهری از انتظام ساختاری مطلوب برخوردار است که شاخص‌های شکوفایی (بهره‌وری، زیرساخت‌ها، کیفیت زندگی، پایداری محیطی، برابری و حکمروایی) در تمامی نواحی آن به صورت متوازن توزیع شده باشند و هیچ‌یک از نواحی، برتری یا محرومیت چشم‌گیری نسبت به سایرین نداشته باشد.

شهر شکوفا در قرن ۲۱ میلادی به شهری اطلاق می‌گردد که خطرهای فاجعه و آسیب‌پذیری را برای همه مردم از جمله فقرا کاهش داده، ایجاد مشاغل محلی را برمی‌انگیزاند، تنوع اجتماعی را ترویج داده، از توسعه پایدار حفاظت کرده و اهمیت فضاهای عمومی را تأیید می‌کند. بین شش بعد شکوفایی هماهنگی ایجاد کرده و شرایط شکوفایی اجتماعی، سیاسی و اقتصادی را فراهم می‌نماید. شکوفایی دلالت بر موفقیت، ثروت، ایجاد شرایط رشد و رفاه، همچنین افزایش فرصت می‌کند. بر این اساس شهر شکوفا میزان استفاده از خدمات عمومی را ارتقاء و دسترسی عادلانه را برای همه مردم فراهم می‌نماید (رضاعلی، ۱۳۹۷: ۹۸). در گزارش UN-Habitat مفهوم شکوفایی شهری چنین تبیین شده است: شهر شکوفا از طریق بهره‌وری، تولید درآمد و اشتغال به رشد اقتصادی کمک می‌کند؛ زیرساخت‌های فیزیکی از جمله آب سالم، برق، شبکه جاده‌ای و فناوری اطلاعات را عرضه می‌کند؛ نابرابری و فقر را به حداقل ممکن می‌رساند؛ خدمات اجتماعی از جمله آموزش، بهداشت، ایمنی و امنیت را ارائه می‌دهد؛ و بدون آسیب به محیط‌زیست، دارایی‌های طبیعی را حفظ می‌کند (UN-Habitat, 2013). چالش اصلی قرن ۲۱ تغییر شهرها به سمت فضاهای زندگی جمعی است و UN-Habitat در سال ۲۰۱۲ رویکرد تازه‌ای جهت شکوفایی شهری مطرح کرد که جامع و یکپارچه بوده و به هدایت شهرها به سمت آینده‌ای شکوفا در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و زیست‌محیطی کمک می‌کند.

هرچند توسعه پایدار در بطن خود ابعاد مطرح در CPI سال ۲۰۱۳ را دارا است، اما اجرا نشدن آن در ابعاد مختلف و تأکید بیشتر بر مسائل زیست‌محیطی از نقدهای مطرح بر آن بود. توسعه پایدار نیازهای نسل کنونی را بدون ایجاد خلل در توانایی نسل آینده برآورده می‌نماید، اما توجه به فقرا و نسل حاضر را کمتر مدنظر قرار داده است. از آنجاکه مفهوم توسعه خود شامل مجموعه فعالیت‌هایی در جهت ایجاد شرایط مطلوب زندگی و تحول به نفع همه مردم است، ضرورت شکوفایی همه‌جانبه با تجدیدنظر بر مدل‌های قبلی مطرح می‌شود. شاخص ترکیبی شکوفایی UN-Habitat به دو دلیل منحصربه‌فرد است: نخست آنکه به جای سنجش توسعه در مقیاس کشور، در سطح تک‌تک شهرها انجام می‌شود؛ و دوم آنکه شکوفایی را در پنج بعد بهره‌وری، توسعه زیرساخت‌ها، کیفیت زندگی، برابری و عدالت اجتماعی و پایداری محیط‌زیست می‌سنجد. این رویکرد با تأکید ویژه بر برابری و عدالت و حفاظت از گروه‌های آسیب‌پذیر، توسعه‌ای متعادل و مردم محور را سبب می‌شود، به‌طوری که هیچ‌یک از ابعاد آن بر دیگری غلبه ندارد زیرا تغییر در یک بعد تأثیر دوچندان در ابعاد دیگر خواهد گذاشت (Liu & el, 2022: 76-77).

ناپایداری توسعه کنونی جهان، توسعه‌ای از نوع دیگر می‌طلبد که بهبود کیفیت زندگی در همه ابعاد، آموزش بهتر، استانداردهای بهداشتی بالاتر، کاهش فقر، محیط‌زیست بهتر و برابری اجتماعی و اقتصادی را دنبال کند. موانع و چالش‌هایی که ضرورت این توسعه را فراهم می‌کند عبارت‌اند از: مدیریت و حکمروایی ضعیف نهادهای شهری، شیوع

فقر و زاغه‌نشینی، بیکاری، ضعف مشارکت‌های اجتماعی، کمبود زیرساخت‌ها، ترافیک سنگین، نابرابری‌های اقتصادی، آلودگی‌های محیطی، مشکلات اجتماعی (جرم، طلاق، کاهش امید به زندگی)، نابرابری‌های جنسیتی، توزیع ناعادلانه امکانات، کاهش ایمنی و کمبود استانداردهای آموزشی و بهداشتی. توجه به این عوامل ضروری است، چراکه همگی بر اقتصاد محلی، کیفیت زندگی و فرصت‌های پیشرفت اجتماعی - اقتصادی تأثیر می‌گذارند (حاجی زاده و مصطفی ده چشمه، ۱۴۰۰: ۴).

در این راستا شاخص ترکیبی شکوفایی UN-Habitat از طریق برنامه‌ریزی مناسب، فضاهای شهری را در مقیاس انسانی بازآفرینی می‌کند و با پاسخ به بحران‌ها، هم حفاظت از گروه‌های آسیب‌پذیر و هم برابری در دسترسی به منابع را برای همه مردم تعریف می‌کند (Narayanan & el, 2021:51). شاخص شکوفایی مفهومی متمایز و قوی‌تر از توسعه است که اگر به درستی به کار رود، نقش محوری در چارچوب‌های برنامه‌ریزی شهری به سوی توسعه مردم محور و پایدار خواهد داشت. شاخص CPI توسط UN-Habitat به عنوان یک ساختار اجتماعی تعریف شده است که در شرایط واقعی هر شهری ایجاد می‌شود. شکوفایی شهری مفهوم گسترده‌تری از توسعه شهر است که با متعادل و هماهنگ ساختن توسعه، محیطی از انصاف و عدالت را در شهرها باعث می‌شود. این روش جدید نه تنها به بحران‌ها پاسخ می‌دهد بلکه شهر را در برابر خطرات مصون می‌دارد UN-Habitat. شاخصی را ارائه کرده است که وضعیت کنونی شهرها را با شش بعد شکوفایی: بهره‌وری، زیرساخت‌ها، کیفیت زندگی، برابری و عدالت، حکمروایی شهری و قانون مداری و پایداری محیط‌زیست می‌سنجد. یکی از ویژگی‌های آن توسعه متوازن است؛ بنابراین هریک از ابعاد باید در تعادل بوده و هیچ‌یک بیش از دیگری نباشد. شاخص CPI نه تنها راحل مقابله با بحران‌های شهری است، بلکه تصمیم‌گیران را قادر می‌سازد فرصت‌ها و پتانسیل‌های مناطق را در مسیر رسیدن به شکوفایی شناسایی کنند (Bakker et al, 2021:135-136). شکوفایی آن گونه که توسط UN-Habitat تعریف شده است، گونه‌ای ساخت‌وساز اجتماعی می‌باشد که به فعالیت‌های انسانی کالبد می‌بخشد و در ارتباط با توسعه متعادل و هماهنگ در محیطی همراه با عدالت مطرح می‌گردد (UN-Habitat, 2013a:11).

افزایش توانایی تولید شهری، رقابت و شکوفایی هر شهری را بهبود می‌بخشد. شهرهای با توانایی تولید بالا قادر به افزایش خروجی با منابع ثابت و افزایش درآمد واقعی می‌باشند. درآمد اضافی ایجاد شده از طریق توانایی تولید، شهرها را قادر به ارائه خدمات بهتر می‌نماید. با این حال، به سبب محدودیت در دسترسی به داده‌ها، معمولاً تنها سرانه تولید ناخالص داخلی (GDP) به عنوان معیار توانایی تولید شهری مورد استفاده قرار می‌گیرد (UN-Habitat, 2013a:36). عوامل تعیین توانایی تولید شهری به دو دسته تقسیم می‌گردد: عوامل خارجی (ملی و منطقه‌ای) که خارج از نفوذ شهرها هستند (UN-Habitat, 2013a:39)؛ و عوامل سطح شهری که تحت تأثیر کارکرد تولیدی شهر، مانند زیرساخت‌ها، مدیریت رشد، سرمایه انسانی و نوآوری می‌باشد (UN-Habitat, 2013a:40).

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت و روش، توصیفی-تحلیلی از نوع پیمایشی است. رویکرد اصلی پژوهش کمی بوده و با بهره‌گیری از مدل‌سازی معادلات ساختاری به تبیین روابط بین متغیرها پرداخته شده است. شهر جدید سهند بر اساس آخرین آمار رسمی (سال ۱۴۰۲)، دارای جمعیتی بالغ بر ۸۲۰۴۹۴ نفر می‌باشد. حجم نمونه شهروندان با استفاده از فرمول کوکران برای جامعه محدود (با سطح اطمینان ۹۵ درصد، احتمال وجود صفت ۵/۰ و دقت ۰/۰۵) برابر ۳۸۴ نفر تعیین گردید. روش نمونه‌گیری به صورت طبقه‌ای بر اساس فازها و نواحی هشت‌گانه شهر جدید

سهند بوده است. ابتدا سهم هر ناحیه از کل جمعیت محاسبه شده و سپس به تناسب همان سهم، نمونه از هر ناحیه به صورت تصادفی ساده انتخاب گردید. همچنین معیار ورود به نمونه‌گیری، داشتن حداقل ۲ سال سابقه سکونت در شهر سهند بوده است تا پاسخ‌دهندگان از آگاهی کافی نسبت به وضعیت شهر برخوردار باشند. روش نمونه‌گیری به صورت طبقه‌ای بر اساس فازها و نواحی هشت‌گانه شهر جدید سهند بوده و در هر طبقه، نمونه‌گیری به‌طور تصادفی ساده انجام شده است؛ به نحوی که تعداد نمونه در هر ناحیه متناسب با جمعیت آن ناحیه تعیین گردید. همچنین برای تأیید روایی محتوایی و شناسایی شاخص‌های کلیدی شکوفایی شهری، ۳۰ نفر از نخبگان و متخصصان برنامه‌ریزی شهری به روش هدفمند انتخاب شدند. (با معیارهای انتخاب شامل حداقل ۱۰ سال سابقه کار، تخصص در حوزه برنامه‌ریزی شهری یا جغرافیا و آشنایی کامل با شهر جدید سهند) انجام گردید. در نهایت، شاخص‌های بومی شکوفایی شهری متناسب با شرایط سهند استخراج شد. این شاخص‌ها مبنای طراحی گویه‌های پرسشنامه قرار گرفتند.

ابزار اصلی گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته‌ای است گویه‌های اولیه از سه منبع اصلی استخراج گردید: (الف) شاخص‌های رسمی برنامه اسکان بشر سازمان ملل متحد (UN-Habitat, 2013) در شش بُعد شکوفایی شهری، (ب) مطالعات داخلی پیشین (به‌ویژه احدنژاد و همکاران، ۱۳۹۷؛ رهسپار طلوعی و همکاران، ۱۴۰۰؛ علوی و همکاران، ۱۳۹۷) و (ج) مصاحبه‌های اکتشافی با نخبگان محلی. در مجموع، ۶۵ گویه اولیه طراحی گردید. روایی پرسشنامه در دو سطح محتوایی و سازه مورد بررسی قرار گرفت. روایی محتوایی با استفاده از نظر متخصصان و محاسبه نسبت روایی محتوایی (CVR) تأیید شد و روایی سازه نیز از طریق تحلیل عاملی تأییدی در چارچوب مدل‌سازی معادلات ساختاری مورد تأیید قرار گرفت. پایایی پرسشنامه با استفاده از سه شاخص آلفای کرونباخ (برای کل پرسشنامه برابر ۰/۸۷ و برای هر بُعد بالای ۰/۷۰)، پایایی ترکیبی (CR) (برای کلیه متغیرها بالای ۰/۷۰) و میانگین واریانس استخراج شده (AVE) (برای کلیه متغیرها بالای ۰/۶۰) سنجیده شد که همگی حاکی از پایایی مطلوب ابزار پژوهش می‌باشند. تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو سطح توصیفی و استنباطی و با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS و SmartPLS انجام شده است. در سطح توصیفی، فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار متغیرهای جمعیت شناختی محاسبه و جداول و نمودارهای مربوطه تهیه گردید. در سطح استنباطی، از مدل‌سازی معادلات ساختاری برای آزمون روابط بین متغیرهای مستقل (شش بُعد شکوفایی شهری) و متغیر وابسته (تحقق‌پذیری شکوفایی شهری در شهر جدید سهند) استفاده شد. برازش مدل با استفاده از شاخص‌های خدو، نسبت خدو به درجه آزادی (مقدار قابل قبول بالای ۲)، شاخص برازش تطبیقی (CFI)، شاخص برازش افزایشی (IFI) (مقادیر مطلوب نزدیک به ۱) و ریشه میانگین مربعات تقریبی (RMSEA) (مقدار قابل قبول ۰/۰۸ و کمتر) مورد ارزیابی قرار گرفت. همچنین آزمون فرضیه‌ها با استفاده از ضرایب رگرسیونی استاندارد شده، مقادیر بحرانی (بالای ۱/۹۶) و سطح معناداری (کمتر از ۰/۰۵) انجام شد. به منظور بررسی وضعیت شاخص‌های شکوفایی شهری در شهر جدید سهند از مدل‌سازی معادلات ساختاری و متغیرهای جدول ۲ استفاده شده است.

جدول ۲. شاخص‌های نهایی برای تحلیل

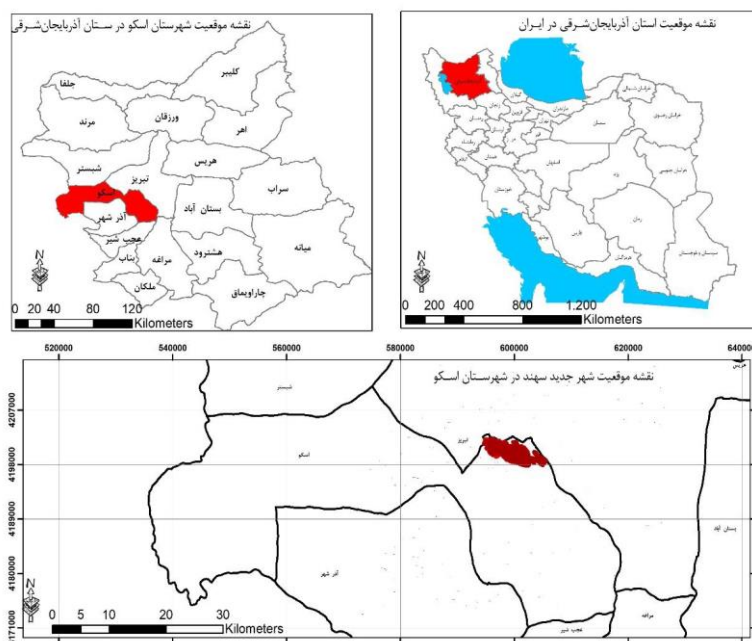
شاخص‌های شکوفایی شهری UP	شاخص‌های فرعی	گویه‌ها
بهره‌وری P	رشد اقتصادی EG	میزان تولید محصولات صنعتی EG1، پویایی و تنوع اقتصادی EG2، برند سازی مناسب در حوزه‌های اقتصادی EG3
	انباشت (تجمع اقتصادی) A	تصویر اقتصادی مناسب شهر A1، تراکم شرکت‌های تجاری A2، هتل‌ها و مراکز اقامتی A3
	وضعیت اشتغال	میزان درآمد Est1، دسترسی مناسب به اشتغال Est2، تنوع شغلی Est3، تعدد شغل‌های

Est	غیردولتی Est4
اجتماعی S	سینما S1، مسجد S2، فرهنگسرا S3، کتابخانه عمومی S4
فناوری اطلاعات و ارتباطات ITC	دسترسی به اینترنت ITC1، دسترسی به تلفن ثابت و همراه ITC2، دسترسی به رایانه ITC3، دسترسی به خدمات الکترونیکی ITC4، سرعت و پهنای باند اینترنت ITC5
حمل و نقل T	شبکه حمل و نقل همگانی T1، میانگین زمان سفر روزانه T2، هزینه حمل و نقل T3، دسترسی مناسب به پارکینگ T4، کیفیت مناسب معابر T5
مسکن H	دسترسی به مسکن بادوام H1، هزینه مناسب خرید و اجاره مسکن H2، تراکم جمعیتی مناسب H3، مساحت کافی برای سکونت H4، دسترسی مسکن به امکانات اساسی (برق، گاز، آب تصفیه شده، سیستم فاضلاب و ...) H5
سلامت He	امید به زندگی He1، پوشش واکسیناسیون He2، فضاهای سبز و باز عمومی He3، مراکز ورزشی He4، مراکز تفریحی He5
آموزشی E	کیفیت آموزشی مدارس دولتی E1، انواع کلاس های آموزشی خصوصی E2، کیفیت ساختمان های آموزشی بر مبنای تعداد و مساحت کلاس ها E3، دانشگاه E4
درمانی Tr	مراکز اورژانس Tr1، بیمارستان های دولتی Tr2، آزمایشگاه ها Tr3، تعداد و کیفیت پزشک های عمومی Tr4، تعداد و کیفیت پزشک های متخصص Tr5
ایمنی و امنیت SS	مراکز انتظامی SS1، ایستگاه های آتش نشانی SS2، امنیت فردی و اجتماعی SS3، میزان نورپردازی و امنیت شبانه SS4
کیفیت هوا AQ	پاکیزگی هوا AQ1، عدم آلودگی صوتی AQ2، رضایت از میزان ترافیک AQ3، صنایع پاک AQ4
پایداری محیطی ES	مدیریت پسماند WM
مدیریت پسماند WM	دفع مناسب زباله و مدیریت پسماند WM1، تصفیه فاضلاب WM2
برابری اجتماعی و اقتصادی SEE	دسترسی برابر به فرصت های شغلی SEE1، همه شمولی امکانات و خدمات شهری SEE2، حقوق و قوانین یکسان برای همه SEE3
برابری جنسیتی GE	برابری جنسیتی در دسترسی به فرصت های شغلی GE1، برابری جنسیتی در دسترسی برابر به امکانات آموزشی GE2
مشارکت Pa	مشارکت اجتماعی مردم در مدیریت شهر Pa1، دسترسی به اطلاعات عمومی Pa2
نظام مدیریتی MS	یکپارچگی در نظام مدیریتی MS1، شفافیت برنامه های مدیریت شهری MS2، مسئولیت پذیری مسئولان MS3

منبع: (مطالعات اسنادی نگارنده و مصاحبه با نمونه آماری متخصصان، ۱۴۰۵)

محدوده مورد مطالعه

شهر جدید سهند در فاصله ۲۰ کیلومتری جنوب غربی تبریز، در شرق محور ارتباطی تبریز-آذرشهر و در دامنه های جنوبی رشته کوه سهند واقع شده و ارتفاع آن از سطح دریا ۱۶۰۰ مترمربع است. این شهر در سال ۱۳۶۸ از سوی وزارت مسکن و شهرسازی و با استفاده از قانون تأسیس شهرهای جدید در تابعیت بخش مرکزی شهرستان اسکو در استان آذربایجان شرقی تأسیس شده است. از نظر موقعیت جغرافیایی شهر جدید سهند در ۴۶ درجه، ۳ دقیقه و ۴۶ درجه، ۱۵ دقیقه طول جغرافیایی و ۳۷ درجه، ۵۳ دقیقه و ۳۷ درجه، ۵۹ دقیقه عرض جغرافیایی قرار دارد. در سال ۱۳۸۵ جمعیت شهر جدید سهند ۱۴۲۵۸ نفر بوده است که در سرشماری سال ۱۳۹۰ به ۲۴۷۰۴ نفر افزایش یافته است. میزان نرخ رشد شهر جدید سهند در این دوره ۱۱/۶ درصد بوده است. با احداث ۳۵ هزار واحد مسکونی مهر در فازهای دو، سه و چهار و تحویل اغلب این واحدها به متقاضیان، جمعیت این شهر در سال ۱۳۹۵ به ۸۲۴۹۴ نفر رسیده است که با نرخ رشد ۲۷/۳ درصد بالاترین نرخ رشد جمعیت استان را طی سال های ۹۵-۱۳۹۰ به خود اختصاص داده است. طی شکل شماره (۱) موقعیت شهر جدید سهند در استان آذربایجان شرقی و شهرستان اسکو به نمایش درآمده است.

شکل ۱. موقعیت شهر جدید سهند در استان آذربایجان شرقی و شهرستان اسکو

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی پژوهش نشان می‌دهد که از ۳۸۴ پاسخ‌دهنده، بیشترین فراوانی مربوط به مردان با ۲۳۱ نفر (۶۲/۲ درصد) و کمترین مربوط به زنان با ۱۵۳ نفر (۳۹/۸ درصد) است. از نظر میزان تحصیلات، بیشترین پاسخ‌دهندگان دارای مدرک کارشناسی (۱۷۴ نفر، ۴۵/۳ درصد) و کمترین دارای مدرک دکتری (۱۱ نفر، ۲/۹ درصد) بودند. در بررسی سن پاسخ‌دهندگان، گروه سنی ۴۱-۵۰ سال با ۱۶۴ نفر (۴۲/۷ درصد) بیشترین و گروه سنی ۲۰-۳۰ سال با ۳۳ نفر (۸/۶ درصد) کمترین فراوانی را به خود اختصاص دادند. در زمینه سابقه سکونت، بیشترین افراد دارای سابقه ۵ تا ۱۰ سال (۱۴۴ نفر، ۳۷/۵ درصد) و کمترین دارای سابقه بیش از ۱۵ سال (۳۲ نفر، ۸/۳ درصد) بودند. از نظر نوع مالکیت، بیشتر پاسخ‌دهندگان مالک (۲۳۸ نفر، ۶۲ درصد) و کمتر آنان مستأجر (۱۴۶ نفر، ۳۸ درصد) بودند. در بررسی شغل، بیشترین فراوانی مربوط به مشاغل آزاد (۱۳۶ نفر، ۳۵/۴ درصد) و کمترین مربوط به بازنشسته و بیکار (هر کدام ۹ نفر، ۲/۳ درصد) بود. از نظر شهر محل اشتغال (بدون احتساب افراد فاقد شغل)، بیشترین پاسخ‌دهندگان در شهر جدید سهند (۱۴۳ نفر، ۳۷/۲ درصد) و کمترین در سایر شهرها و نقاط روستایی (۴۱ نفر، ۱۰/۷ درصد) مشغول به کار بودند. همچنین در بررسی درآمد ماهانه (بدون احتساب گروه عدم شمول)، بیشترین پاسخ‌دهندگان درآمد ۱۰ تا ۱۳ میلیون تومان (۱۸۳ نفر، ۴۷/۷ درصد) و کمترین درآمد بیشتر از ۱۸ میلیون تومان (۱۵ نفر، ۳/۹ درصد) داشتند.

ارتباط ساختاری جزئی یا درونی

در مدل‌سازی معادلات ساختاری ابتدا ارتباط ساختاری جزئی یا درونی رابطه مورد آزمون قرار می‌گیرد. ارتباط ساختاری جزئی یا درونی در این تحقیق ارزیابی ارتباط ساختاری ناشی از میزان تحقق‌پذیری متغیرهای بهره‌وری، زیرساخت‌های توسعه، کیفیت زندگی، پایداری محیطی، برابری و شمول اجتماعی و حکمروایی شهری و قانون مداری به عنوان متغیر مستقل و تحقق‌پذیری شکوفایی شهری در شهر جدید سهند به عنوان متغیر وابسته بوده که برای ورود به بحث کلی و

نهایی ابتدا مورد آزمون جداگانه قرار گرفته است. در ادامه، نتایج حاصل از ارزیابی ارتباط ساختاری جزئی یا درونی بر مبنای پایایی متغیرها در جدول شماره (۳) بیان گردیده است.

جدول ۳. ارزیابی ارتباط ساختاری جزئی یا درونی بر مبنای پایایی متغیرها

متغیرها	پایایی ترکیبی	میانگین واریانس	ضریب پایایی	UP	P	DI	QL	ES	ESI	UGR
شکوفایی شهری	۰/۷۳	۰/۶۳۵	۰/۷۵	۰/۸۲۷	-	-	-	-	-	-
UP										
بهره‌وری P	۰/۷۶	۰/۶۵۷	۰/۷۲	۰/۶۵۴**	۰/۸۱۴	-	-	-	-	-
زیرساخت‌های توسعه	۰/۷۴	۰/۶۶۱	۰/۷۳	۰/۶۷۱**	۰/۵۷۷*	۰/۸۰۲	-	-	-	-
DI										
کیفیت زندگی QL	۰/۷۱	۰/۶۲۸	۰/۷۹	۰/۵۹۲*	۰/۶۴۹**	۰/۵۲۴*	۰/۷۸۵	-	-	-
پایداری محیطی ES	۰/۷۸	۰/۶۱۹	۰/۸۱	۰/۶۳۳**	۰/۵۴۸*	۰/۶۰۳**	۰/۵۷۵*	۰/۷۸۱	-	-
برابری و شمول اجتماعی ESI	۰/۸۰	۰/۶۳۹	۰/۷۶	۰/۵۱۶*	۰/۶۴۱**	۰/۵۵۹*	۰/۶۱۷**	۰/۵۵۲*	۰/۷۴۲	-
حکمرانی شهری و قانون مداری UGR	۰/۷۷	۰/۶۵۳	۰/۷۴	۰/۶۷۳**	۰/۵۲۸*	۰/۶۳۵**	۰/۵۲۹*	۰/۵۳۰*	۰/۵۶۴*	۰/۷۳۵

**p < 0.01; *p < 0.05.

ورود عوامل تبیین‌کننده ارتباط ساختاری برای ارزیابی ارتباط ساختاری ناشی از میزان تحقق‌پذیری متغیرهای بهره‌وری، زیرساخت‌های توسعه، کیفیت زندگی، پایداری محیطی، برابری و شمول اجتماعی و حکمرانی شهری و قانون مداری و درنهایت تحقق‌پذیری شکوفایی شهری در شهر جدید سهند نشان می‌دهد میزان پایایی ترکیبی و ضریب پایایی از مقدار حداقلی ۰/۷ و میزان میانگین واریانس استخراج‌شده از مقدار حداقلی ۰/۶ بیشتر بوده و نشان‌دهنده پایایی بالای متغیرها می‌باشد. همچنین همبستگی متغیرهای تحقیق که با رنگ تیره مشخص گردیده است در بازه ۰/۷۳ تا ۰/۸۳ بوده که ورود عوامل را برای تبیین تحقق‌پذیری شکوفایی شهری در شهر جدید سهند به میزان قابل‌ملاحظه‌ای تشریح می‌کند.

آزمون برازش مدل

دومین مرحله در مدل‌سازی معادلات ساختاری، آزمون برازش مدل (متغیرهای مستقل و وابسته) می‌باشد. نتایج حاصل از آزمون برازش مدل (متغیرهای مستقل و وابسته) طی جدول (۴) بیان گردیده است.

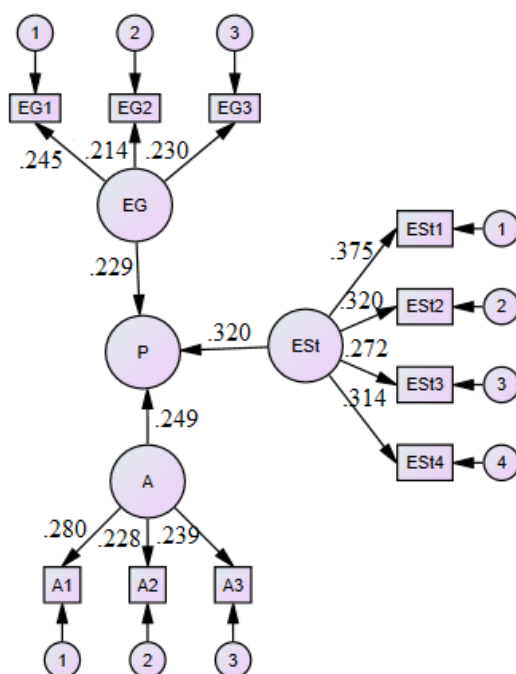
جدول ۴. آزمون برازش مدل (متغیرهای مستقل و وابسته)

متغیرها	خی‌دو	درجه آزادی	سطح معناداری	نسبت خی‌دو بر درجه آزادی	برازش تطبیقی	برازش افزایشی	ریشه میانگین مربعات تقریبی
شکوفایی شهری UP	۸۶۱/۷۵	۳۸۳	۰/۰۰۲	۲/۲۵	۰/۹۳۲	۰/۹۱۱	۰/۰۴
بهره‌وری P	۹۰۷/۷۱	۳۸۳	۰/۰۰۱	۲/۳۷	۰/۹۲۹	۰/۹۴۷	۰/۰۲
زیرساخت‌های توسعه DI	۸۱۹/۶۲	۳۸۳	۰/۰۰۰	۲/۱۴	۰/۹۱۴	۰/۹۲۸	۰/۰۵
کیفیت زندگی QL	۸۴۶/۴۳	۳۸۳	۰/۰۰۳	۲/۲۱	۰/۹۰۶	۰/۹۳۵	۰/۰۳
پایداری محیطی ES	۹۲۳/۰۳	۳۸۳	۰/۰۰۱	۲/۴۱	۰/۹۴۴	۰/۹۵۲	۰/۰۴
برابری و شمول اجتماعی ESI	۸۸۸/۵۶	۳۸۳	۰/۰۰۲	۲/۳۲	۰/۹۳۶	۰/۹۲۴	۰/۰۳
حکمرانی شهری و قانون مداری UGR	۹۳۴/۵۲	۳۸۳	۰/۰۰۳	۲/۴۴	۰/۹۱۸	۰/۹۳۱	۰/۰۲

مهم‌ترین سنجه‌های بررسی برازش و نکویی در مدل‌سازی معادلات ساختاری، سنجه χ^2/df ، χ^2 دو بر درجه آزادی، برازش افزایشی^۱، برازش تطبیقی^۲ و ریشه میانگین مربعات تقریبی^۳ می‌باشند. در این بخش به علت متورم شدن میزان χ^2/df دو در نمونه‌های تحلیلی، اکثر تحلیل‌گران از نسبت χ^2/df دو بر درجه آزادی استفاده می‌کنند که نمونه‌های دقیق تحلیل‌شده برای شناسایی ساختار را به دست می‌دهد. مقدار قابل قبول این سنجه بالای ۲ بوده که برای متغیرهای موردبررسی نیز بالای ۲ به دست آمده است. برازش افزایشی و تطبیقی دارای مقداری بین ۰ و ۱ بوده و هرچه به سمت ۱ میل کنند برازش از سطح نکویی بالایی برخوردار خواهد بود. نتایج این دو شاخص برای متغیرها قابل قبول به دست آمده است. شاخص ریشه میانگین مربعات تقریبی نیز برای مقبولیت بایستی دارای مقدار ۰/۰۸ و کمتر از آن باشد که برای متغیرهای تحقیق پایین ۰/۰۸ به دست آمده است. بنابراین برازش و نکویی مدل و الگوهای اندازه‌گیری در راستای بررسی مؤلفه‌های تبیین کننده شکوفایی شهری در شهر جدید سهند مطلوب می‌باشد.

آزمون مدل ساختاری

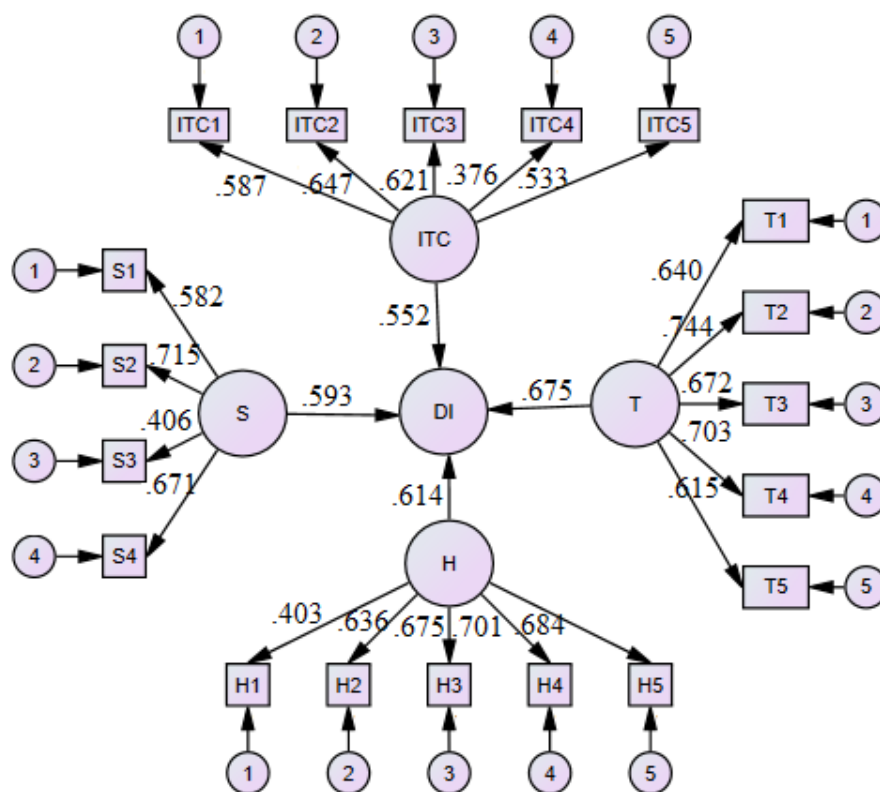
در نهایت آخرین مرحله در مدل‌سازی معادلات ساختاری آزمون مدل ساختاری و فرضیه‌ها است. نتایج در بُعد بهره‌وری نشان می‌دهد که رشد اقتصادی، انباشت (تجمع اقتصادی) و وضعیت اشتغال در شرایط نامطلوبی قرار دارند. به عبارتی در شهر جدید سهند عدم حضور مناسب شرکت‌های تجاری، محصولات صنعتی، پویایی اقتصادی و برند و تصویر مناسب اقتصادی از شهر و همچنین کاستی‌های اساسی در تنوع شغلی و شغل‌های غیردولتی، عدم دسترسی به اشتغال و میزان درآمد مناسب و به تبع آن کاهش بهره‌وری را موجب گردیده است. نتایج تحلیل مؤلفه‌های تبیین کننده بهره‌وری در شهر جدید سهند طی شکل (۲) قابل مشاهده می‌باشد.

شکل ۲. مؤلفه‌های تبیین کننده بهره‌وری در شهر جدید سهند

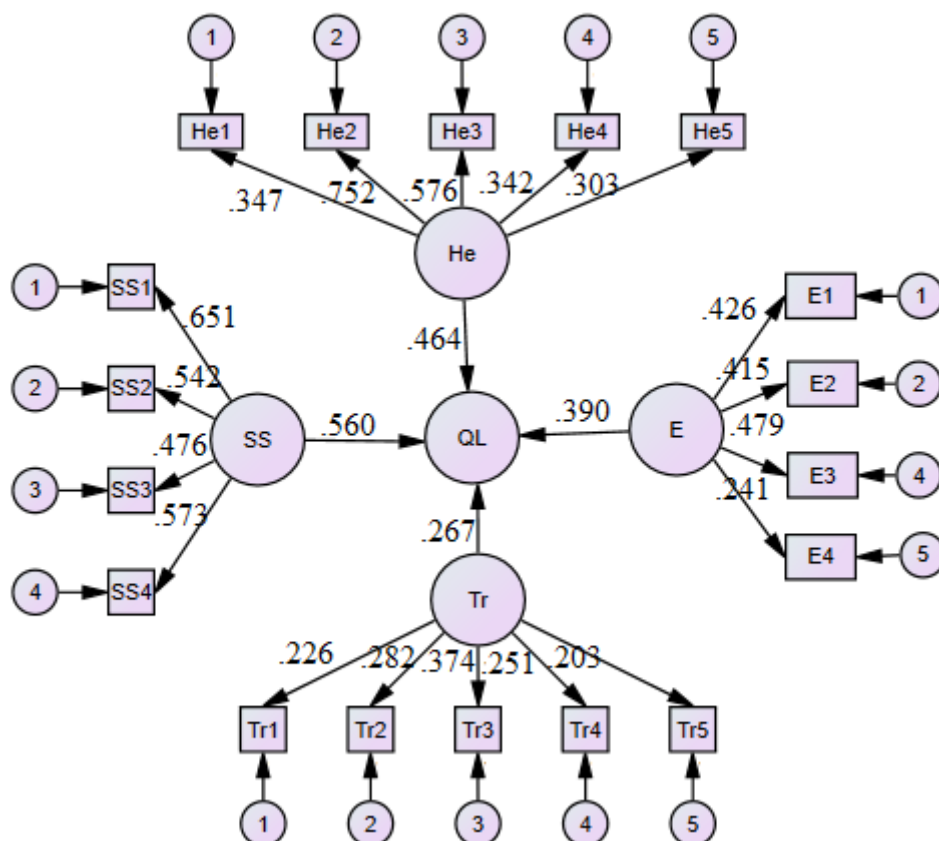
1. Incremental Fit Index
2. Comparative Fit Index
3. Root-Mean-Square-Error of Approximation

در بُعد زیرساخت‌های توسعه و شاخص‌های اجتماعی، فناوری اطلاعات و ارتباطات، حمل‌ونقل و مسکن شرایط شهر جدید سهند مطلوب ارزیابی شده است. در این شهر علی‌رغم نامطلوبی متغیرهایی چون دسترسی به خدمات الکترونیکی، فرهنگ‌سرا و مسکن بادوام، دسترسی به مساجد، کتابخانه، سینما، اینترنت، تلفن ثابت و همراه، رایانه، حمل‌ونقل همگانی، میانگین زمان سفر، هزینه حمل‌ونقل، پارکینگ، معابر مناسب معابر، هزینه مناسب خرید و اجاره مسکن، تراکم جمعیتی مناسب، مساحت کافی برای سکونت و دسترسی مسکن به امکانات اساسی (برق، گاز، آب تصفیه‌شده، سیستم فاضلاب و ...) می‌باشد. شکل (۳) بیانگر نتایج مؤلفه‌های تبیین‌کننده زیرساخت‌های توسعه در شهر جدید سهند می‌باشد.

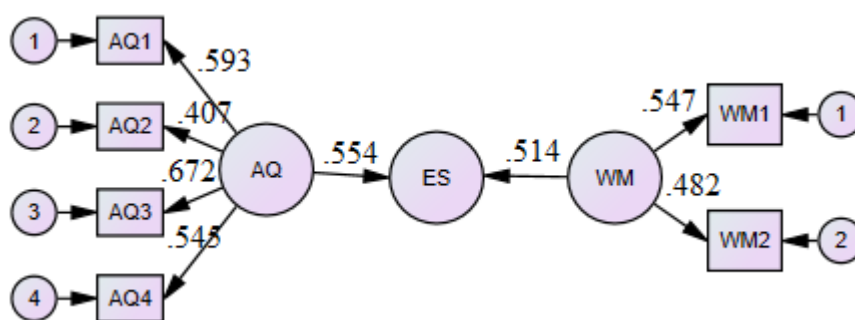
شکل ۳. مؤلفه‌های تبیین‌کننده زیرساخت‌های توسعه در شهر جدید سهند

در بُعد کیفیت زندگی شاخص‌های سلامت و ایمنی و امنیت در شرایط مطلوب و شاخص‌های آموزشی و درمانی در شرایط نامطلوبی قرار داشته‌اند. در شاخص سلامت، پوشش واکسیناسیون و دسترسی به فضاهای سبز و باز عمومی مطلوب و امید به زندگی و دسترسی مراکز ورزشی و تفریحی نامطلوب ارزیابی شده‌اند. در شاخص آموزشی کیفیت ساختمانی و آموزشی مدارس دولتی مطلوب و دسترسی به کلاس‌های آموزشی خصوصی و دانشگاه نامطلوب بوده است. در شاخص درمانی دسترسی به پزشک‌های عمومی و متخصص، بیمارستان‌های دولتی، اورژانس و آزمایشگاه نامطلوب می‌باشد. در شاخص ایمنی و امنیت نیز دسترسی به مراکز انتظامی و ایستگاه‌های آتش‌نشانی، امنیت فردی و اجتماعی و میزان نورپردازی و امنیت شبانه مطلوب ارزیابی شده است. شکل (۴) بیانگر نتایج تحلیل مؤلفه‌های تبیین‌کننده کیفیت زندگی در شهر جدید سهند می‌باشد.

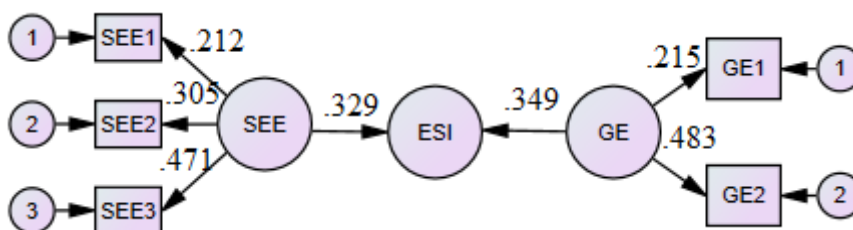
شکل ۴. مؤلفه‌های تبیین‌کننده کیفیت زندگی در شهر جدید سهند

همان‌طور که در شکل (۵) مشاهده می‌گردد؛ بعد پایداری محیطی با در نظر گیری کیفیت هوا و مدیریت پسماند در شهر جدید سهند مطلوب ارزیابی شده است.

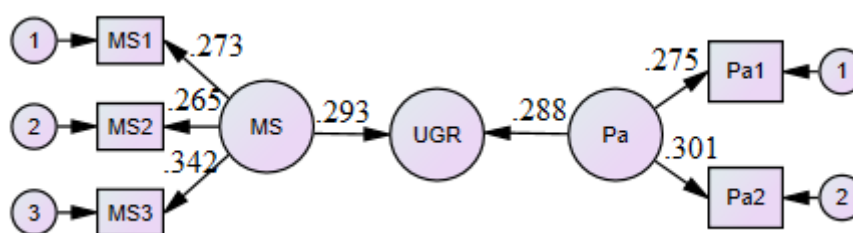
شکل ۵. مؤلفه‌های تبیین‌کننده پایداری محیطی در شهر جدید سهند

بر اساس نتایجی که در شکل شماره (۶) قابل مشاهده می‌باشد، در بُعد برابری و شمول اجتماعی، شاخص‌های برابری اجتماعی و اقتصادی و برابری جنسیتی در شرایط نامطلوب قرار داشته‌اند. در این بُعد دسترسی برابر به فرصت‌های شغلی، همه‌شمولی امکانات و خدمات شهری و برابری جنسیتی در دسترسی به فرصت‌های شغلی نامطلوب و حقوق و قوانین یکسان برای همه و برابری جنسیتی در دسترسی برابر به امکانات آموزشی مطلوب ارزیابی شده‌اند.

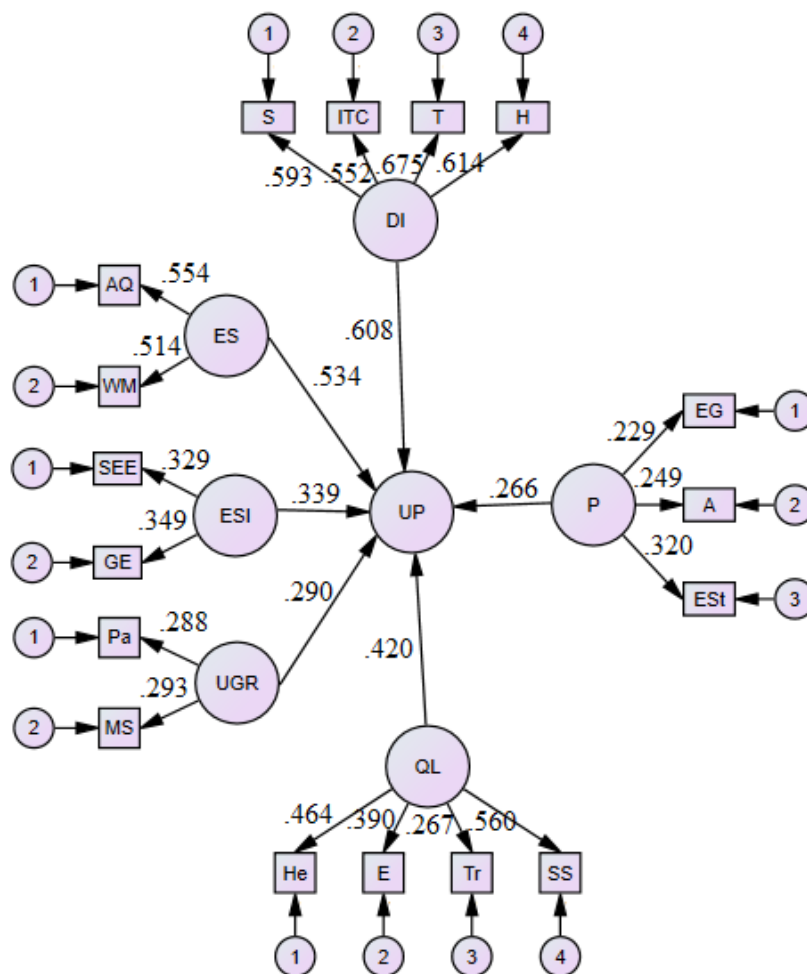
شکل ۶. مؤلفه‌های تبیین‌کننده برابری و شمول اجتماعی در شهر جدید سهند

در بُعد حکمروایی شهری و قانون‌مداری نیز هر دو شاخص مشارکت و نظام مدیریتی نامطلوب ارزیابی شده‌اند. عدم وجود رویکرد مدیریتی مشارکتی و یکپارچه، شفافیت برنامه‌ها و مسئولیت‌پذیری مسئولان از کاستی‌های اساسی در این بُعد می‌باشد. شکل (۷) بیانگر این امر می‌باشد.

شکل ۷. مؤلفه‌های تبیین‌کننده برابری و شمول اجتماعی در شهر جدید سهند

درنهایت بر مبنای مدل نهایی می‌توان گفت که بیشترین تحقق‌پذیری در بین شاخص‌های تبیین‌کننده شکوفایی شهری در شهر جدید سهند مربوط به زیرساخت‌های توسعه، پایداری محیطی، کیفیت زندگی، برابری و شمول اجتماعی، حکمروایی شهری و قانون‌مداری و بهره‌وری به ترتیب با ارزش مدل ساختاری ۰/۶۰۸، ۰/۵۳۴، ۰/۴۲۰، ۰/۳۳۹، ۰/۲۹۰ و ۰/۲۶۶ بوده است. مدل ساختاری مؤلفه‌های تبیین‌کننده شکوفایی شهری در شهر جدید سهند در شکل (۸) به نمایش گذاشته شده است.

شکل ۸. مدل ساختاری مؤلفه‌های تبیین‌کننده شکوفایی شهری در شهر جدید سهند

همچنین در معادلات ساختاری برای آزمون معناداری فرضیه‌ها از شاخص جزئی مقدار بحرانی و P استفاده می‌شود. در این راستا، ارزش مقدار بحرانی بالای $۱/۹۶$ در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار باشد. همان‌طوری که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، بر اساس نتایج مدل، مقدار بحرانی برای مؤلفه‌های زیرساخت‌های توسعه و پایداری محیطی بالاتر از $۱/۹۶$ و برای بهره‌وری، کیفیت زندگی، برابری و شمول اجتماعی و حکمروایی شهری و قانون‌مداری پایین‌تر از $۱/۹۶$ محاسبه شده است. بنابراین به‌طور کلی شرایط شهر جدید سهند از منظر شاخص‌های شکوفایی شهری نامطلوب می‌باشد.

جدول ۵. ضریب رگرسیونی و آزمون فرضیه‌ها

مؤلفه‌ها	ضریب رگرسیونی	مقدار بحرانی	P	نتیجه
بهره‌وری	$۰/۲۳۲$	$۰/۷۸$	$۰/۱۵۱$	رد
زیرساخت‌های توسعه	$۰/۵۷۴$	$۳/۰۲$	$۰/۰۰۰$	تأیید
کیفیت زندگی	$۰/۳۸۷$	$۱/۷۱$	$۰/۲۰۳$	رد
پایداری محیطی	$۰/۴۹۹$	$۲/۶۵$	$۰/۰۰۱$	تأیید
برابری و شمول اجتماعی	$۰/۳۰۳$	$۱/۴۲$	$۰/۲۴۹$	رد
حکمروایی شهری و قانون‌مداری	$۰/۲۵۴$	$۱/۱۳$	$۰/۱۷۳$	رد

ضریب رگرسیونی استاندارد شده برای بُعد زیرساخت‌های توسعه (۰/۵۷۴) نشان می‌دهد که به ازای یک انحراف معیار افزایش در این بُعد، تحقق‌پذیری شکوفایی شهری به میزان ۵۷/۴ درصد افزایش می‌یابد. این در حالی است که ضریب مربوط به بهره‌وری (۰/۲۳۲) نشان‌دهنده تأثیر بسیار ناچیز این بُعد در شرایط کنونی شهر است. همچنین مقدار بحرانی برای زیرساخت‌های توسعه (۳/۰۲) و پایداری محیطی (۲/۶۵) بالاتر از ۱/۹۶ بوده و معناداری تأثیر این دو بُعد را تأیید می‌کند.

فرضیه اول: به نظر می‌رسد نظام ساختاری شهر جدید سهند به لحاظ الگوی شکوفایی شهری در وضعیت مطلوبی قرار ندارد

یافته‌ها نشان داد که از میان شش بُعد شکوفایی شهری، تنها دو بُعد «زیرساخت‌های توسعه» (با ضریب ۰/۵۷۴) و مقدار بحرانی (۳/۰۲) و «پایداری محیطی» (با ضریب ۰/۴۹۹) و مقدار بحرانی (۲/۶۵) در وضعیت نسبتاً مطلوبی قرار دارند و تأثیر معناداری بر شکوفایی شهری دارند. در مقابل، چهار بُعد دیگر یعنی «بهره‌وری» (ضریب ۰/۲۳۲)، «کیفیت زندگی» (ضریب ۰/۳۸۷)، «برابری و شمول اجتماعی» (ضریب ۰/۳۰۳) و «حکمرانی شهری و قانون‌مداری» (ضریب ۰/۲۵۴) در شرایط نامطلوب ارزیابی شده و تأثیر معناداری بر تحقق شکوفایی در شهر سهند ندارند. بنابراین، نظام ساختاری شهر سهند به لحاظ الگوی شکوفایی شهری در وضعیت مطلوبی قرار ندارد و این شهر در مراحل اولیه توسعه شهری به سر می‌برد.

فرضیه دوم: تصور می‌گردد در جهت انتظام بخشی به ساختار شهر جدید سهند می‌توان بین نواحی مختلف از لحاظ رویکرد شکوفایی شهری توازن برقرار نمود.

تحلیل فضایی-تفکیکی نواحی هشت‌گانه نشان داد که بین نواحی مختلف شهر سهند از لحاظ شاخص‌های شکوفایی شهری، تفاوت‌های معناداری وجود دارد. امتیاز شکوفایی شهری از ناحیه ۱ (مرکزی) با ۰/۵۶ تا ناحیه ۸ (جنوبی) با ۰/۳۳ در نوسان است و شکاف ۰/۲۳ واحدی بین بهترین و بدترین ناحیه مشاهده می‌شود. این شکاف، به‌ویژه در قالب الگوی «شمال-جنوب» نمود یافته است. با این حال، با توجه به اینکه زیرساخت‌های توسعه در تمامی نواحی در سطح نسبتاً قابل‌قبولی قرار دارند (از ۰/۴۶ تا ۰/۷۲)، پتانسیل برقراری توازن از طریق سرمایه‌گذاری هدفمند در سایر ابعاد (به‌ویژه کیفیت زندگی و اشتغال) در نواحی محروم وجود دارد. بنابراین، فرضیه دوم با احتیاط و مشروط به اتخاذ رویکرد مکان مبنا و اولویت دهی به نواحی جنوبی، قابل‌تأیید است.

فرضیه سوم: ابعاد شکوفایی شهری در شهر جدید سهند با ابعاد پیشنهادی سازمان ملل متحد منطبق نبوده و نیازمند بومی‌سازی می‌باشد.

یافته‌های پژوهش نشان داد که وزن و اهمیت ابعاد شکوفایی شهری در شهر جدید سهند با مدل استاندارد CPI که توسط برنامه اسکان بشر سازمان ملل متحد ارائه شده است، تفاوت چشمگیری دارد. در مدل استاندارد، بُعد بهره‌وری یکی از مهم‌ترین ابعاد محسوب می‌شود، اما در سهند این بُعد کمترین تأثیر و کمترین میزان تحقق‌پذیری (۰/۲۶۶) را دارا می‌باشد. در مقابل، بُعد زیرساخت‌های توسعه که در مدل استاندارد از وزن متوسطی برخوردار است، در سهند بیشترین تأثیر (۰/۵۷۴) و بیشترین تحقق‌پذیری (۰/۶۰۸) را دارد. همچنین تحلیل مصاحبه‌های نخبگان نشان داد که چهار شاخص بومی جدید (فاصله از شهر مادر، دسترسی به حمل‌ونقل برون‌شهری، کیفیت مسکن مهر و میزان رضایت از مهاجرت) برای سنجش شکوفایی در شهرهای جدید ایران ضروری هستند که در مدل استاندارد سازمان ملل پیش‌بینی نشده‌اند. بنابراین، بومی‌سازی شاخص‌های شکوفایی شهری متناسب با شرایط شهرهای جدید ایران، یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است.

بحث

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که وضعیت شاخص‌های شکوفایی شهری در شهر جدید سهند به‌طور کلی در سطح نامطلوبی قرار دارد. این نتیجه با فرضیه اول پژوهش مبنی بر عدم مطلوبیت سطح شکوفایی شهری در این شهر همسو می‌باشد. از میان شش بُعد اصلی شکوفایی شهری، تنها دو بُعد «زیرساخت‌های توسعه» و «پایداری محیطی» از وضعیت نسبتاً مطلوبی برخوردار بوده و مابقی ابعاد (بهره‌وری، کیفیت زندگی، برابری و شمول اجتماعی، حکمروایی شهری و قانون‌مداری) در شرایط نامطلوب ارزیابی شده‌اند. این یافته نشان‌دهنده آن است که شهر جدید سهند علی‌رغم برخورداری نسبی از زیرساخت‌های فیزیکی و محیط‌زیستی، در مؤلفه‌های اقتصادی، اجتماعی و مدیریتی با کاستی‌های اساسی مواجه است.

در بُعد بهره‌وری، نتایج حاکی از عدم حضور مناسب شرکت‌های تجاری، پویایی اقتصادی پایین، عدم تنوع شغلی و دسترسی ناکافی به فرصت‌های شغلی می‌باشد. این یافته با نتایج پژوهش احدنژاد و همکاران (۱۳۹۷) در کلان‌شهر تبریز که نرخ بیکاری و بیکاری جوانان را از عوامل کلیدی ناپایداری سیستم شهری معرفی کرده‌اند، همخوانی دارد. همچنین با مطالعه نارایانان و همکاران (۲۰۲۱) در شهرهای هند که نشان داد درآمد و خدمات عمومی تأثیر مثبت بر پایداری شهری دارند، همسو است؛ چراکه در سهند نیز کمبود درآمد مناسب و اشتغال پایدار، بهره‌وری را کاهش داده است.

در بُعد زیرساخت‌های توسعه، علی‌رغم مطلوبیت نسبی شاخص‌هایی نظیر دسترسی به مساجد، کتابخانه، اینترنت، تلفن همراه، حمل‌ونقل همگانی و مسکن با امکانات اساسی، برخی مؤلفه‌ها مانند دسترسی به خدمات الکترونیکی، فرهنگ‌سرا و مسکن بادوام همچنان نامطلوب ارزیابی شده‌اند. این یافته تا حدی با پژوهش آریماه (۲۰۱۷) در شهرهای آفریقایی که زیرساخت مخابرات را پیشرفته‌ترین زیرساخت معرفی کرده، همسو است؛ اما نشان می‌دهد که در سهند نیز مانند بسیاری از شهرهای درحال توسعه، زیرساخت‌های فرهنگی و اجتماعی با عقب‌ماندگی مواجه هستند.

یافته‌های مرتبط با کیفیت زندگی نشان داد که شاخص‌های سلامت (به‌جز پوشش واکسیناسیون و فضاهای سبز) و ایمنی و امنیت در وضعیت نامطلوبی قرار دارند، اما شاخص‌های آموزشی و درمانی به‌شدت نامطلوب هستند. عدم دسترسی به دانشگاه، کلاس‌های آموزشی خصوصی، پزشکان متخصص، بیمارستان‌های دولتی و آزمایشگاه‌ها از جمله کاستی‌های اساسی در این بُعد می‌باشند. این یافته با پژوهش رهسپار طلوعی و همکاران (۱۴۰۰) که کیفیت زندگی را مؤلفه کلیدی در مدل شکوفایی شهری تهران معرفی کرده‌اند، همخوانی دارد و نشان می‌دهد که در شهرهای جدید، کمبود خدمات آموزشی و درمانی می‌تواند به عنوان مانعی جدی در برابر شکوفایی شهری عمل کند.

پایداری محیطی به عنوان یکی از ابعاد مطلوب در شهر جدید سهند شناسایی شد. کیفیت هوا و مدیریت پسماند در وضعیت نسبتاً مناسبی ارزیابی گردیده است. این یافته با پژوهش ایگیت جانلار و همکاران (۲۰۱۵) که تأکید کردند شهرهای پایدار از نظر محیطی مولدتر و موفق‌تر هستند، همسو بوده و نشان می‌دهد که سهند می‌تواند با تکیه بر این مزیت نسبی، گام‌های مؤثری در جهت شکوفایی شهری بردارد.

در بُعد برابری و شمول اجتماعی، نتایج حاکی از نامطلوبی شاخص‌های دسترسی برابر به فرصت‌های شغلی، همه‌شمولی امکانات و خدمات شهری و برابری جنسیتی در اشتغال است. هرچند حقوق و قوانین یکسان برای همه و برابری جنسیتی در آموزش وضعیت مطلوبی دارند، اما نابرابری اقتصادی و اجتماعی همچنان یک چالش اساسی محسوب می‌شود. این یافته با پژوهش ونگ (۲۰۱۵) که بر اهمیت برابری و شمول اجتماعی در چارچوب CPI تأکید کرده است، همخوانی دارد. حکمروایی شهری و قانون‌مداری به عنوان نامطلوب‌ترین بُعد (پس از بهره‌وری) شناسایی شد. عدم وجود رویکرد مدیریتی مشارکتی و یکپارچه، نبود شفافیت در برنامه‌های مدیریت شهری و فقدان مسئولیت‌پذیری مسئولان از جمله

کاستی‌های اساسی در این بُعد می‌باشند. این یافته با نتایج پژوهش ربانی و همکاران (۱۳۹۸) که حکمروایی نامطلوب را یکی از مسائل کلیدی کلان‌شهر تهران معرفی کرده‌اند، همسو بوده و نشان می‌دهد که ضعف در نظام مدیریتی، یکی از موانع اصلی تحقق شکوفایی شهری در شهرهای جدید ایران است.

مدل ساختاری نهایی پژوهش نشان داد که بیشترین تحقق‌پذیری مربوط به زیرساخت‌های توسعه (۰/۶۰۸) و کمترین مربوط به بهره‌وری (۰/۲۶۶) می‌باشد. آزمون فرضیه‌ها نیز نشان داد که تنها دو مؤلفه «زیرساخت‌های توسعه» و «پایداری محیطی» تأثیر معناداری بر تحقق شکوفایی شهری در سهند دارند (مقدار بحرانی به ترتیب ۳/۰۲ و ۲/۶۵) و سایر ابعاد فاقد تأثیر معنادار می‌باشند. این یافته نشان می‌دهد که در شرایط کنونی، شهر جدید سهند هنوز به مرحله نرسیده است که ابعاد بالاتر شکوفایی (همچون بهره‌وری، برابری و حکمروایی) بتوانند تأثیرگذار باشند؛ بلکه در مرحله تأمین زیرساخت‌های پایه و حفظ پایداری محیطی قرار دارد.

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف ارزیابی و تبیین وضعیت مؤلفه‌های شکوفایی شهری در شهر جدید سهند و با بهره‌گیری از رویکرد کمی و مدل‌سازی معادلات ساختاری انجام شد. نتایج نشان داد که به‌طور کلی سطح شکوفایی شهری در این شهر در وضعیت مطلوبی قرار ندارد و از میان شش بُعد اصلی (بهره‌وری، زیرساخت‌های توسعه، کیفیت زندگی، پایداری محیطی، برابری و شمول اجتماعی، حکمروایی شهری و قانون‌مداری)، تنها دو بُعد زیرساخت‌های توسعه و پایداری محیطی از وضعیت نسبتاً مطلوبی برخوردار هستند. همچنین آزمون فرضیه‌ها مؤید آن بود که تنها این دو بُعد تأثیر معناداری بر تحقق شکوفایی شهری در سهند دارند و سایر ابعاد فاقد تأثیر معنادار می‌باشند. این یافته بیانگر آن است که شهر جدید سهند همچنان در مراحل اولیه توسعه شهری قرار داشته و نیازمند تقویت اساسی در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، آموزشی، درمانی و مدیریتی می‌باشد.

در پاسخ به فرضیه دوم پژوهش، نتایج نشان داد که بین نواحی هشت‌گانه شهر جدید سهند از لحاظ برخورداری از شاخص‌های شکوفایی شهری، توازن برقرار نیست. تفاوت‌های قابل‌توجهی در متغیرهای جمعیت‌شناختی و مؤلفه‌های شکوفایی در فازها و نواحی مختلف مشاهده گردید که لزوم برنامه‌ریزی مکان‌مبنا و توزیع عادلانه امکانات و خدمات را در سطح شهر آشکار می‌سازد. در خصوص فرضیه سوم، یافته‌ها نشان داد که اگرچه چارچوب کلی شش بعدی CPI توسط سازمان ملل متحد برای شهر سهند قابل‌کاربرد است، اما وزن و اهمیت ابعاد در این شهر با مدل استاندارد تفاوت دارد؛ به‌ویژه اینکه بُعد بهره‌وری در مدل استاندارد از اهمیت بالایی برخوردار است، اما در سهند کمترین تأثیر را دارا می‌باشد. این امر ضرورت بومی‌سازی شاخص‌های شکوفایی شهری متناسب با شرایط محلی و مرحله توسعه شهرهای جدید در ایران را نشان می‌دهد.

از منظر نظری، پژوهش حاضر با تأکید بر کاربرد مدل‌سازی معادلات ساختاری در سنجش شکوفایی شهری، به غنای ادبیات موضوع در زمینه شهرهای جدید ایران افزوده است. همچنین با شناسایی شکاف بین ابعاد مختلف شکوفایی، نشان می‌دهد که رویکرد یکسان سازمان ملل نمی‌تواند بدون تعدیل‌های محلی برای همه شهرها به کار گرفته شود. از منظر عملی نیز نتایج این پژوهش می‌تواند برای مدیران و برنامه‌ریزان شهری در اولویت‌بندی سرمایه‌گذاری‌ها و مداخلات کاربرد داشته باشد. تقویت زیرساخت‌های توسعه (به‌ویژه زیرساخت‌های فرهنگی و خدمات الکترونیکی)، بهبود کیفیت زندگی از طریق توسعه مراکز آموزشی و درمانی، کاهش نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی، و استقرار نظام حکمروایی

شفاف و مشارکتی، از جمله اولویت‌های کلیدی برای حرکت شهر جدید سهند به سمت شکوفایی شهری محسوب می‌شوند.

پژوهش حاضر با محدودیت‌هایی نیز مواجه بوده است. نخست، گستردگی حجم نمونه و پراکندگی نواحی هشت‌گانه، فرآیند گردآوری داده‌ها را زمان‌بر و هزینه‌بر ساخته است. دوم، عدم دسترسی به آمارهای به‌روز شده از برخی شاخص‌های عینی (مانند آمار رسمی اشتغال و درآمد در سطح نواحی) باعث شد تا در برخی موارد صرفاً به داده‌های خود گزارشی مبتنی بر پرسشنامه اکتفا شود. سوم، ماهیت مقطعی پژوهش، امکان بررسی روند تغییرات شکوفایی شهری در طول زمان را فراهم نمی‌کند.

بر طبق نتایج حاصل از پژوهش حاضر، به منظور بهبود شرایط موجود در شهرهای جدید و به صورت تأکیدی در شهر جدید سهند، پیشنهاد می‌شود در گام نخست، پژوهش‌های آتی با اتخاذ رویکردی تحلیلی - کاربردی به واکاوی دقیق عوامل مؤثر بر ناکارآمدی مؤلفه‌های سه‌گانه بهره‌وری، عدالت اجتماعی و نظام حکمروایی در شهرهای جدید پردازند، همچنین انجام مطالعات تطبیقی-مقایسه‌ای نظام‌مند میان شهرهای جدید و مادر شهرها می‌تواند به شناسایی شکاف‌های ساختاری و کارکردی و کشف متغیرهای کلیدی تعدیل‌گر در مسیر شکوفایی شهری کمک شایانی نماید و در نهایت، به عنوان یک ضرورت انکارناپذیر در سیاست‌گذاری شهری، جهت طراحی و تدوین شاخصی بومی شده برای سنجش شکوفایی شهری، متناسب با ویژگی‌های جمعیتی، اقتصادی و زیست‌محیطی خاص شهرهای جدید ایران، در اولویت پژوهشی قرار گرفته و به عنوان گامی مؤثر در جهت ارتقاء و تکمیل دانش شکوفایی شهری پیشنهاد می‌گردد.

حامی مالی

این اثر حامی مالی ندارد.

سهم نویسندگان در پژوهش

نویسندگان در تمامی بخش‌ها و مراحل پژوهش سهم برابر داشتند.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ تعارض منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

نویسندگان از همه کسانی که در انجام این پژوهش به ما یاری رساندند، به‌ویژه کسانی که کار ارزیابی کیفیت مقاله را انجام دادند، تشکر و قدردانی می‌نمایند.

منابع

- احدنژاد، محسن؛ حاضری، صفیه؛ مشکینی، ابوالفضل و پیری، عیسی. (۱۳۹۷). شناسایی عوامل کلیدی مؤثر بر شکوفایی شهری با رویکرد آینده‌نگاری (مطالعه موردی: کلان‌شهر تبریز). *نشریه پژوهش و برنامه‌ریزی شهری*، ۹(۳۲)، ۱۵-۳۰.
- <https://doi.org/10.1001.1.22285229.1397.9.32.2.9>
- آتش‌بار، هادی و ایلاتلو، مریم. (۱۴۰۱). سنجش و رتبه‌بندی مناطق شهری بر اساس شاخص شکوفایی شهری (مطالعه موردی: بندر ماهشهر). *مطالعات توسعه پایدار شهری و منطقه‌ای*، ۳(۷)، ۶۸-۸۷.
- حاضری، صفیه. (۱۳۹۷). *ارائه الگوی توسعه شهر شکوفا با رویکرد آینده‌پژوهی (مطالعه موردی: کلان‌شهر تبریز)*. [رساله دکتری]. به راهنمایی محسن احدنژاد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه زنجان.

- خلفی، محبوبه؛ عیوضی، محمدرحیم؛ براتی، ناصر و بیات، روح‌الله. (۱۳۹۹). چارچوب یکپارچه آینده‌نگاری راهبردی در شهر اصفهان. *دوفصلنامه آینده‌پژوهی/ایران*، ۵(۲)، ۱۷۳-۲۰۱. <https://doi.org/10.30479/jfs.2021.13661.1204>
- دادفر، شیماء؛ مراد مسیحی، وراز؛ احمدیان، رضا و بندرآباد، علیرضا. (۱۳۹۷). تدوین فرآیند طرح‌های توسعه شهری بر مبنای رویکرد آینده‌نگاری. *فصلنامه جغرافیا*، ۱۶(۵۷)، ۳۰-۴۶.
- ربانی، طاهّا. (۱۳۹۶). تبیین الگوی آینده‌نگاری مدیریت توسعه پایدار شهری (مطالعه موردی: کلان‌شهر تهران). [رساله دکتری]. دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس.
- ربانی، طاهّا؛ مشکینی، ابوالفضل؛ رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا و رفیعیان، مجتبی. (۱۳۹۸). تبیین مسائل حکمروایی شهری در سناریوهای آینده کلان‌شهر تهران مبتنی بر رویکرد تبدیل سناریوهای کیفی به کمی. *فصلنامه شهر پایدار*، ۲(۱)، ۴۵-۶۲. <https://doi.org/10.22034/jsc.2019.188307.1027>
- رهسپار طلوعی، غزاله؛ حبیب، فرح و سعیده زرآبادی، زهرا سادات. (۱۴۰۰). توسعه مدل شکوفایی شهری در محلات تهران با تأکید بر مؤلفه کیفیت زندگی. *علوم و تکنولوژی محیط‌زیست*، ۲۳(۹)، ۶۱-۷۶. <https://doi.org/10.30495/jest.2022.38599.4410>
- رضاعلی، منصور. (۱۳۹۷). تبیین الگوی فضایی شاخص‌های شکوفایی شهر تهران. [رساله دکتری]. به راهنمایی سید علی علوی و صفر قائد رحمتی، دانشگاه تربیت مدرس تهران.
- رهسپار طلوعی، غزاله؛ حبیب، فرح و سعیده زرآبادی، زهرا سادات. (۱۳۹۸). سنجش کیفیت زندگی در محله نارمک بر اساس مدل توسعه‌یافته شاخص‌های شکوفایی شهری. *مطالعات محیطی هفت حصار*، ۸(۲۹)، ۶۵-۷۶. <https://doi.org/20.1001.1.23225602.1398.8.29.6.3>
- سلاورزی زاده، محمد؛ شیخی، حجت و گلدوستی، زینب. (۱۴۰۰). شناسایی و تحلیل عوامل مؤثر بر توسعه شهری با رویکرد آینده‌نگاری (مطالعه موردی: شهر ایلام). *پژوهش‌های جغرافیای انسانی*، ۵۳(۴)، ۱۴۹۱-۱۵۰۸. <https://doi.org/10.22059/jhgr.2021.303319.1008124>
- طاهری دمنه، محسن؛ کاظمی، معصومه و حیدری دارانی، زهرا. (۱۳۹۹). سه داستان باورپذیر از آینده شهر اصفهان: آینده‌نگاری شهری با رویکرد سناریونگاری. *فصلنامه برنامه‌ریزی فضایی*، ۱۰(۳)، ۱-۲۲. <https://doi.org/10.22108/sppl.2020.118385.1409>
- عباسی، حامد. (۱۴۰۱). بررسی شاخص‌های شکوفایی شهری در شهر خرم‌آباد. *پژوهش‌های جغرافیای انسانی*، ۵۴(۲)، ۵۵۹-۶۱۵. <https://doi.org/10.22059/jhgr.2021.312513.1008196>
- علوی، سعیده؛ نظم‌فر، حسین و عشقی چهاربرج، علی. (۱۳۹۷). ارزیابی و سنجش شاخص‌های شکوفایی شهری (CPI) در کلان‌شهر تهران. *فصلنامه برنامه‌ریزی فضایی*، ۱۰(۳)، ۷۷-۹۷. <https://doi.org/10.22108/sppl.2020.118069.1402>
- قلیچ، مرتضی؛ میرزایی، حجت‌الله و ربانی، طاهّا. (۱۳۹۸). آینده‌نگاری شهری به‌مثابه رویکردی برای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی شهری (با تأکید بر تجربه آینده‌نگاری کلان‌شهر تهران). *آینده‌پژوهی ایران*، ۴(۱)، ۵۱-۶۹. <https://doi.org/10.30479/jfs.2019.11038.1083>
- کریمیان بستانی، مریم؛ سپاهیان، علیرضا؛ سرابندی، زهرا و فیروزی راد، سیمّا. (۱۴۰۰). بررسی و ارزیابی اثرات شکوفایی شهری بر زیست‌پذیری شهری (مطالعه موردی: شهر سراوان). *فصلنامه آینده‌پژوهی شهری*، ۱(۲)، ۳۴-۲۰. <https://doi.org/10.30495/uf.2022.1947956.1019>
- محمدپور، احمد. (۱۳۸۹). طرح‌های تحقیق با روش‌های ترکیبی: اصول پارادایمی و روش‌های فنی. *مطالعات اجتماعی ایران*، ۴(۲)، ۸۱-۱۰۷. <https://doi.org/20.1001.1.20083653.1389.4.2.5.5>
- محمدی ده‌چشمه، مصطفی و حاجی‌پور، نازنین. (۱۴۰۰). تحلیل تطبیقی شکوفایی شهری در مدل ادغامی کپلند (مطالعه موردی: مناطق شهری کرمانشاه). *فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی شهری*، ۱۲(۴۴)، ۱-۲۰. <https://doi.org/10.30495/jupm.2021.3976>
- ندایی، امین. (۱۳۹۲). بررسی تأثیر زیرساخت‌های فرهنگی توسعه در شکوفایی نوآوری شهری بر مبنای تفکر سیستمی (مطالعه موردی: شهر تهران). [پایان‌نامه کارشناسی ارشد]. به راهنمایی امیدعلی خوارزمی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دکتر علی شریعتی، دانشگاه فردوسی مشهد.

References

- Abbasi, H. (2022). Investigation of urban prosperity indicators in Khorramabad City. *Human Geography Research*, 54(2), 559-615. <https://doi.org/10.22059/jhgr.2021.312513.1008196> [In Persian]
- Ahadnejad, M., Hazeri, S., Meshkini, A., & Piri, I. (2018). Identification of key factors affecting urban prosperity with a futures study approach (Case study: Tabriz Metropolis). *Journal of Urban Research and Planning*, 9(32), 15-30. <https://doi.org/20.1001.1.22285229.1397.9.32.2.9> [In Persian]
- Alavi, S., Nazmfar, H., & Eshghi Chaharborj, A. (2018). Evaluation and measurement of City Prosperity Index (CPI) in Tehran Metropolis. *Spatial Planning Quarterly*, 10(3), 77-97. <https://doi.org/10.22108/sppl.2020.118069.1402> [In Persian]
- Alghais, N., & Pullar, D. (2018). Projection for new city future scenarios: A case study for Kuwait. *Heliyon*, 4(3), 1-35. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2018.e00590>
- Arbab, P. (2017). City Prosperity Initiative Index: Using AHP method to recalculate the weights of dimensions and sub-dimensions in reference to Tehran Metropolis. *European Journal of Sustainable Development*, 6(4), 289-301. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2017.v6n4p289> [In Persian]
- Arimah, B. (2017). Infrastructure as a catalyst for the prosperity of African cities. *Procedia Engineering*, 198, 245-266. <https://doi.org/10.1016/j.proeng.2017.07.159>
- Atashbar, H., & Ilanlu, M. (2022). Measurement and ranking of urban areas based on urban prosperity index (Case study: Bandar Mahshahr). *Sustainable Urban and Regional Development Studies*, 3(7), 68-87. [In Persian]
- Bakker, V., Verburg, P. H., & van Vliet, J. (2021). Trade-offs between prosperity and urban land per capita in major world cities. *Geography and Sustainability*, 2(2), 134-138. <https://doi.org/10.1016/j.geosus.2021.05.004>
- Beatley, T. (2017). Biophilic cities and healthy societies. *Urban Planning*, 2(4), 1-4. <https://doi.org/10.17645/up.v2i4.1054>
- Chen, K., Liu, Y., Huang, D., Ke, H., Chen, H., Zhang, S., & Cai, M. (2018). Anthropogenic activities and coastal environmental quality: A regional quantitative analysis in southeast China with management implications. *Environmental Science and Pollution Research*, 25(4), 3093-3107. <https://doi.org/10.1007/s11356-017-9147-6>
- Cobbinah, P. B., Poku-Boansi, M., & Peprah, C. (2017). Urban environmental problems in Ghana. *Environmental Development*, 23, 33-46. <https://doi.org/10.1016/j.envdev.2017.05.001>
- Dadfar, S., Morad Masihi, V., Ahmadian, R., & Bandarabad, A. R. (2018). Developing the process of urban development plans based on foresight approach. *Geography Quarterly*, 16(57), 30-46. [In Persian]
- Faraji Sabokbar, H. A., & Hosseini, A. (2021). Spatial heterogeneity modeling of city prosperity using GWT-test: The case study of Tehran. *Habitat International*, 109, 102325. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2021.102325> [In Persian]
- Fei, J., Wang, Y., Yang, Y., Chen, S., & Zhi, Q. (2016). Towards eco-city: The role of green innovation. *Energy Procedia*, 104, 165-170. <https://doi.org/10.1016/j.egypro.2016.12.029>
- Fernandez, I. C., & Wu, J. (2018). A GIS-based framework to identify priority areas for urban environmental inequity mitigation and its application in Santiago de Chile. *Applied Geography*, 94, 213-222. <https://doi.org/10.1016/j.apgeog.2018.03.019>
- Florida, R. (2005). *Cities and the creative class*. Routledge.
- Gholich, M., Mirzaei, H., & Rabani, T. (2019). Urban foresight as an approach for urban policy-making and planning (With emphasis on the experience of Tehran Metropolis foresight). *Iranian Journal of Futures Studies*, 4(1), 51-69. <https://doi.org/10.30479/jfs.2019.11038.1083> [In Persian]
- Güell, J. M. F., & López, J. G. (2016). Cities futures: A critical assessment of how future studies are applied to cities. *Foresight*, 18(5), 454-468. <https://doi.org/10.1108/FS-06-2015-0032>
- Hazeri, S. (2018). *Providing a model for prosperous city development with a futures study approach (Case study: Tabriz Metropolis)* [Doctoral dissertation]. Supervised by M. Ahadnejad, Faculty of Humanities, University of Zanjan. [In Persian]
- Hosseini, A., Pourahmad, A., & Pajoohan, M. (2016). Assessment of institutions in sustainable urban-management effects on sustainable development of Tehran: Learning from a

- developing country. *Journal of Urban Planning and Development*, 142(2), 1-14. [https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)UP.1943-5444.0000301](https://doi.org/10.1061/(ASCE)UP.1943-5444.0000301) [In Persian]
- Hunt, D. V. L., Makana, L. O., Jefferson, I., & Rogers, C. D. F. (2016). Liveable cities and urban underground space. *Tunnelling and Underground Space Technology*, 55, 8-20. <https://doi.org/10.1016/j.tust.2015.11.015>
- Jin, L., & Liu, Y. (2015). *City report on Shenzhen* [Unpublished background study for "State of the World's Cities Report 2013/2014"].
- Jones, S., Tefe, M., & Appiah-Opoku, S. (2015). Incorporating stakeholder input into transport project selection: A step towards urban prosperity in developing countries? *Habitat International*, 45, 20-28. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2014.06.017>
- Karimian Bastani, M., Sepahian, A., Sarabandi, Z., & Firouzi Rad, S. (2021). Investigation and evaluation of the effects of urban prosperity on urban livability (Case study: Saravan City). *Quarterly Journal of Urban Futures Studies*, 1(2), 20-34. <https://doi.org/10.30495/uf.2022.1947956.1019> [In Persian]
- Khalafi, M., Eyvazi, M. R., Barati, N., & Bayat, R. (2020). An integrated framework for strategic foresight in Isfahan City. *Iranian Journal of Futures Studies*, 5(2), 173-201. <https://doi.org/10.30479/jfs.2021.13661.1204> [In Persian]
- Lucci, P., Bhatkal, T., & Khan, A. (2018). Are we underestimating urban poverty? *World Development*, 103, 297-310. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2017.10.022>
- Mohammadi Deh Cheshmeh, M., & Hajipour, N. (2021). Comparative analysis of urban prosperity in Copeland integration model (Case study: Urban areas of Kermanshah). *Journal of Urban Research and Planning*, 12(44), 1-20. <https://doi.org/10.30495/jupm.2021.3976> [In Persian]
- Mohammadpour, A. (2010). Research designs with mixed methods: Paradigmatic principles and technical methods. *Iranian Journal of Social Studies*, 4(2), 81-107. <https://doi.org/20.1001.1.20083653.1389.4.2.5.5> [In Persian]
- Mohtashami, N., Mahdaveinejad, M. J., & Bemanian, M. (2016). Contribution of city prosperity to decisions on healthy building design: A case study of Tehran. *Frontiers of Architectural Research*, 5(3), 319-331. <https://doi.org/10.1016/j.foar.2016.06.001> [In Persian]
- Nadai, A. (2013). *Investigating the impact of cultural development infrastructure on urban innovation prosperity based on systemic thinking (Case study: Tehran)* [Master's thesis]. Supervised by O. A. Kharazmi, Faculty of Literature and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad. [In Persian]
- Narayanan, A., Jenamani, M., & Mahanty, B. (2021). Determinants of sustainability and prosperity in Indian cities. *Habitat International*, 118, 102456. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2021.102456>
- Navarro, J. L. A., Ruiz, V. R. L., & Pena, D. N. (2017). The effect of ICT use and capability on knowledge-based cities. *Cities*, 60, 272-280. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2016.09.010>
- Nazemi, A., & Madani, K. (2018). Urban water security: Emerging discussion and remaining challenges. *Sustainable Cities and Society*, 41, 925-928. <https://doi.org/10.1016/j.scs.2017.09.011> [In Persian]
- Rabani, T. (2017). *Explaining the foresight model of sustainable urban development management (Case study: Tehran Metropolis)* [Doctoral dissertation]. Faculty of Literature and Humanities, Tarbiat Modares University. [In Persian]
- Rabani, T., Meshkini, A., Rokneddin Eftekhari, A. R., & Rafieian, M. (2019). Explaining urban governance issues in future scenarios of Tehran Metropolis based on the approach of converting qualitative scenarios to quantitative. *Journal of Sustainable City*, 2(1), 45-62. <https://doi.org/10.22034/jsc.2019.188307.1027> [In Persian]
- Rahsepar Tolouei, G., Habib, F., & Saeideh Zarabadi, Z. S. (2019). Measuring the quality of life in Narmak neighborhood based on the developed model of urban prosperity indicators. *Haft Hesar Environmental Studies*, 8(29), 65-76. <https://doi.org/20.1001.1.23225602.1398.8.29.6.3> [In Persian]
- Rahsepar Tolouei, G., Habib, F., & Saeideh Zarabadi, Z. S. (2021). Development of urban prosperity model in Tehran neighborhoods with emphasis on quality of life

- component. *Environmental Science and Technology*, 23(9), 61-76. <https://doi.org/10.30495/jest.2022.38599.4410> [In Persian]
- Rezaali, M. (2018). *Explaining the spatial pattern of prosperity indicators in Tehran* [Doctoral dissertation]. Supervised by S. A. Alavi and S. Ghaed Rahmati, Tarbiat Modares University. [In Persian]
- Salaverzi Zadeh, M., Sheikhi, H., & Goldousti, Z. (2021). Identification and analysis of factors affecting urban development with a futures study approach (Case study: Ilam City). *Human Geography Research*, 53(4), 1491-1508. <https://doi.org/10.22059/jhgr.2021.303319.1008124> [In Persian]
- Satterthwaite, D., Archer, D., Colenbrander, S., Dodman, D., Hardoy, J., Mitlin, D., & Patel, S. (2020). Building resilience to climate change in informal settlements. *One Earth*, 2(2), 143-156. <https://doi.org/10.1016/j.oneear.2020.02.002>
- Taheri Damaneh, M., Kazemi, M., & Heidari Darani, Z. (2020). Three believable stories of the future of Isfahan City: Urban foresight with scenario planning approach. *Spatial Planning Quarterly*, 10(3), 1-22. <https://doi.org/10.22108/sppl.2020.118385.1409> [In Persian]
- UN-Habitat. (2012). *State of the world's cities report 2012/2013: Prosperity of cities*. United Nations Human Settlements Programme (UN-HABITAT), Nairobi.
- United Nations. (2015). *World urbanization prospects: The 2014 revision*. Population Division, Department of Economic and Social Affairs. <https://esa.un.org/unpd/wup/publications/files/wup2014-report.pdf>
- Wong, C. (2015). A framework for 'City Prosperity Index': Linking indicators, analysis and policy. *Habitat International*, 45, 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2014.06.018>
- Xie, S., & Chen, J. (2018). Beyond homeownership: Housing conditions, housing support and rural migrant urban settlement intentions in China. *Cities*, 78, 76-86. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2018.01.020>
- Yigitcanlar, T., Dur, F., & Dizdaroglu, D. (2015). Towards prosperous sustainable cities: A multiscalar urban sustainability assessment approach. *Habitat International*, 45, 36-46. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2014.06.033>